

Programmabegroting

2026 - 2029

Productnummer	295648
Omschrijving	Programmabegroting 2026 - 2029
Status	Versie Adviescommissie Financiën
Datum	19-03-2025
Opdrachtgever	Algemeen bestuur
Opgesteld door	Jaqueline Vos

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Leeswijzer	6
2	Begroting op hoofdlijnen	7
2.1	Financiële uitgangspunten	7
2.1.1	Indexering 2026-2029	7
2.1.2	Uurtarief 2026	7
2.2	Interne ontwikkelingen	8
2.2.1	Risico-inventarisatie	8
2.2.2	Verduurzaming Midden-Hollandhuis	8
2.2.3	Datagedreven werken en business intelligence	8
2.3	Externe ontwikkelingen	8
2.4	Kwaliteit uitvoering VTH taken	13
2.5	Adequaat niveau	13
3	Financiën	13
3.1	Staat van baten en lasten 2024 - 2029	13
3.2	Structurele mutaties in de reserves	14
3.3	Programmabegroting 2026	14
3.4	Toelichting kosten- en opbrengstensoorten	15
3.5	Incidentele baten en lasten	16
3.6	Structureel begrotingssaldo	16
3.7	Financiële positie ODMH	16
3.7.1	Inleiding	16
3.7.2	Vermogensontwikkeling 2024 - 2029	16
3.7.3	Geprognosticeerde balans	17
3.7.4	EMU-saldo	18
3.7.5	Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen	19
3.7.6	Financiering	19
3.7.7	Begrotingsgrondslagen	19
3.7.8	Reserves en voorzieningen	19
3.7.9	Investerings 2026 – 2029	20
4	Programma milieu	22
4.1	Wat willen we bereiken?	22
4.2	Wat gaan we daar voor doen?	22

4.3	Wat gaat het kosten?	25
5	Programma bouw- en woningtoezicht	26
5.1	Wat willen we bereiken?	26
5.2	Wat gaan we daar voor doen?	26
5.3	Wat gaat het kosten?	28
6	Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien	29
6.1	Overhead.....	29
6.2	Vennootschapsbelasting	30
6.3	Onvoorzien	30
6.4	Wat gaat het kosten?	30
7	Paragrafen.....	32
7.1	Lokale heffingen.....	32
7.2	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	32
7.3	Onderhoud kapitaalgoederen	35
7.4	Financiering.....	35
7.5	Bedrijfsvoering.....	37
7.5.1	Rechtmatigheid.....	39
7.5.2	Openbaarheid.....	40
7.6	Verbonden partijen	40
7.7	Grondbeleid	40
8	Vaststelling begroting van baten en lasten 2026 - 2029	41
	Bijlagen.....	42
	Bijlage 1: Bijdragen 2026	43
	Bijlage 2: Provinciale bijdragen 2024 - 2026.....	46
	Bijlage 3: Begroting op taakvelden	47
	Bijlage 4: Informatie 2026 voor verbonden partijen.....	48

1 Inleiding

De ODMH draagt bij aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving. Dit doen wij door het uitvoeren van milieutaken voor de hele regio Midden-Holland, de gemeente Alphen aan den Rijn en de provincie Zuid-Holland en bouw- en woningtoezichttaken voor de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Zuidplas, Waddinxveen en de provincie Zuid-Holland (PZH).

Missie

De Omgevingsdienst Midden-Holland is een toonaangevende organisatie die bijdraagt aan een veilige, duurzame en gezonde samenleving.

De ODMH voert daartoe (wettelijke) taken uit op het gebied van milieu en bouw en woningtoezicht in opdracht van de gemeenten in de regio en de provincie Zuid-Holland.

De dienst is van en voor zijn deelnemende partijen en is de rechterhand van de deelnemers bij de ontwikkeling van beleid.

Visie

De Omgevingsdienst Midden-Holland ontwikkelt zich tot een gebiedsautoriteit in het Groene Hart met een hoogwaardige, innovatieve en betaalbare dienstverlening.

We werken samen op relevante beleidsterreinen zoals ruimtelijke ordening, verkeer en water om zo een optimale omgevingskwaliteit te realiseren.

De medewerkers van de ODMH zijn deskundig, klantgericht, betrouwbaar en werken doelgericht.

Voor u ligt de programmabegroting 2026-2029. De programmabegroting is onderdeel van onze Planning en control-cyclus en wordt door de ODMH opgesteld met als doel om inzicht te krijgen in de kosten en opbrengsten voor het komende jaar. Met behulp van de vastgestelde Uitgangspuntennotitie, verwachtingen voor komend jaar en ervaringen van vorig jaar en het lopende jaar, alsmede de meerjarencijfers voor de begroting van de ODMH, wordt een inschatting gemaakt van de benodigde uren per opdrachtgever.

De maatschappij legt de lat steeds hoger op het vlak van groen, milieu en duurzaamheid. Dit zien we terug in de eisen die aan bedrijven en gebouwen worden gesteld en hiermee in de taakuitvoering van de ODMH. Een voorbeeld hiervan is de uitbreiding van taken op het terrein van energiebesparing. Als gebouweigenaar merken we dat ook, daar waar het gaat om de verduurzaming van ons eigen Midden-Hollandhuis.

Als uitvloeisel van de het Interbestuurlijk Programma (IBP) VTH zijn verschillende minimale robuustheids- en kwaliteitscriteria van toepassing voor omgevingsdiensten. We geven uitvoering aan het plan van aanpak robuustheid dat in 2024 is opgesteld en koersen erop dat we per 1 april 2026 robuust worden verklaard.

Door de krimp van het Gemeentefonds verslechtert de financiële positie van gemeenten vanaf 2026 aanzienlijk (ravijnjaar). Dit heeft ook gevolgen voor de ODMH. In de begroting 2026 zal een structurele taakstelling worden verwerkt van 4% op de gemeentelijke bijdragen.

Ook in 2026 gaan we verder aan de slag met het opdoen van ervaringen met zowel de Omgevingswet als de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). Ook zullen nieuwe instrumenten die er zijn onder

de Omgevingswet ingeregeld moeten worden. Denk bijvoorbeeld aan milieu in het omgevingsplan en het vullen van basisregistraties.

De loon- en prijsontwikkelingen blijven ook de komende jaren een aandachtspunt. Bij het opstellen van de begroting 2026 is bijvoorbeeld nog niet bekend hoe de Cao-onderhandelingen (Cao Gemeenten/SGO) voor 2025 en 2026 uitpakken. Ook de Geopolitieke ontwikkelingen brengen risico's met zich mee.

Binnen de ODMH vindt sturing plaats op geld, realisatie en kwaliteit. De ODMH is al sinds 2011 gecertificeerd voor de ISO 9001-norm. Begin 2024 is de ISO-certificering vernieuwd. Het nieuwe certificaat is geldig tot en met januari 2027.

De ODMH zal zijn bestuur goed blijven informeren over alle relevante ontwikkelingen.

1.1 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de Programmabegroting 2026 - 2029 van de ODMH op hoofdlijnen. Allereerst worden de gehanteerde uitgangspunten omschreven, daarnaast bevat dit hoofdstuk een resultaat- en vermogensbeschouwing. Hoofdstuk 3 bevat het programma milieu en hoofdstuk 4 het programma bouw- en woningtoezicht. Hoofdstuk 5 bevat de informatie over met name de overhead van de ODMH.

In hoofdstuk 6 volgen alle verplichte paragrafen. Omdat de ODMH een gemeenschappelijke regeling is, zijn niet alle gemeentelijke paragrafen van toepassing. Daar waar dat aan de orde is, is dat in de paragraaf vermeld.

De vaststelling van deze programmabegroting is opgenomen in hoofdstuk 7. De programmabegroting eindigt met een drietal bijlagen, waarin de bijdragen van de deelnemers weergegeven worden en de meerjarenbegroting op taakvelden.

2 Begroting op hoofdlijnen

De cijfers uit de meerjarenprogrammabegroting 2026 – 2029 vloeien voort uit de Uitgangspuntennotitie 2026, de gewijzigde programmabegroting 2025 en de jaarrekening 2024. Voorts zijn de productieafspraken 2026 - indien en voor zover bekend - meegenomen in de prognoses. In het vervolg van dit hoofdstuk zetten we de belangrijkste uitgangspunten van deze begroting uiteen.

2.1 Financiële uitgangspunten

2.1.1 Indexering 2026-2029

Op 31 oktober 2024 is aan de dagelijks besturen van de gemeenschappelijke regelingen in de regio Hollands-Midden een brief gestuurd door de bestuurlijke werkgroep Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen (FKGR). In deze brief is voorgesteld de uniforme systematiek voor het bepalen van de jaarlijkse indexering van lonen en prijzen voort te zetten. De ODMH hanteert deze systematiek omdat deze algemeen aanvaard is in de regio en omdat deze aansluit op de Cao SGO. Dit is vastgelegd in de Nota Planning & Control.

De voorgestelde prijsindexatie voor het jaar 2026 is opgeknipt in een index voor de beloning van werknemers en in een index voor materieel. Respectievelijk bedragen deze 2,1% en 2,7%. In deze indexcijfers zijn correcties meegenomen voor de jaren 2024 en 2025. Op basis van langjarige gemiddelden is een gewogen indexcijfer bepaald. Dit gewogen indexcijfer bedraagt 2,22%.

Daarnaast ontving de ODMH op 28 november 2024 de provinciale kaderbrief voor het jaar 2026. Hierin zijn de (financiële) uitgangspunten en specifieke aandachtspunten voor de begroting 2026 beschreven. In deze brief wordt voorgesteld een gewogen index van 2,3% toe te passen. Per mail van 6 maart 2025 is dit percentage bijgesteld naar 2,1%.

Het gewogen indexcijfer wordt gebruikt voor de indexering van met name de contractuele bijdragen. Voor de overige opbrengsten- en kostensoorten zijn de inflatieverwachtingen van De Nederlandsche Bank (DNB) en de Rabobank als uitgangspunt gehanteerd in deze programmabegroting. We houden rekening met jaarlijkse kostenstijgingen van 3 á 4%.

2.1.2 Uurtarief 2026

Het uurtarief van 2026 is gebaseerd op het uurtarief 2025, waarop twee factoren toegepast zijn. De eerste betreft de reguliere indexering, waarbij het advies van de bestuurlijke werkgroep Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen (FKGR) gevolgd is. De geadviseerde indexatie voor 2026 bedraagt 2,1% voor beloning werknemers en 2,7% voor netto materieel. Voor de ODMH levert dit een gewogen index op van 2,22%.

De tweede factor hangt samen met de bezuinigingsopdracht die voor de jaren vanaf 2026 geldt. Een deel van die bezuiniging gaan we invullen door een aanzienlijk deel van de flexibele schil te vervangen door vaste medewerkers. Dit levert een besparing op, die naar de opdrachtgevers verrekend wordt door het uurtarief te verlagen met 2,5%.

Samenvattend wordt het uurtarief van 2025 eerst met 2,22% verhoogd en vervolgens met 2,5% verlaagd. Dit levert een uurtarief op voor 2026 van € 115,34. In 2025 is het uurtarief € 115,73.

2.2 Interne ontwikkelingen

2.2.1 Risico-inventarisatie

In de loop van 2025 zal een uitgebreide actualisatie van de risico-inventarisatie plaatsvinden. Hiermee stappen we over op NARIS Next, een verbeterde versie van de gebruikte software en gaan we de risico's opnieuw bekijken, waarbij veel aandacht geschonken zal worden aan de gevolgen en de risico's van de gemeentelijke bezuinigingsopdracht, die ook zijn weerslag heeft op de gemeenschappelijke regelingen.

2.2.2 Verduurzaming Midden-Hollandhuis

Door de aanscherping van wet- en regelgeving en de klimaatverandering is het noodzakelijk om ook het Midden-Hollandhuis toekomstbestendig te maken. De veranderende wet- en regelgeving moet de vermindering van de CO₂-uitstoot verder aanjagen. Hetgeen samengaat met het verminderen van de energieconsumptie.

Daarnaast vragen warmere zomers en mildere winters voor een andere wijze van klimatiseren van gebouwen. Het vervangen en optimaliseren van de klimaatinstallaties is essentieel. Met deze opgave wordt het werkklimaat in het Midden-Hollandhuis verbeterd.

Een aantal stappen om dit te realiseren is reeds gezet. Daarnaast is er nog een aantal stappen te zetten om het Midden-Hollandhuis toekomst- en klimaatbestendig te maken.

2.2.3 Datagedreven werken en business intelligence

In 2025 ontwikkelen we een nieuwe visie op onze informatievoorziening. We starten pilots met Artificial Intelligence (AI) en Robotic Process Automation (RPA) om processen te versnellen en waar mogelijk efficiency te behalen. In het IBP VTH is een model aangereikt voor risicogestuurd toezicht, we gaan na of dit toepasbaar is voor de ODMH. Dit zal landen in onze volgende nota VTH.

De inzet van ICT en datagedreven werken zal steeds meer toenemen binnen de omgevingsdienst. Als knelpunten optreden in de informatievoorziening en/of -bescherming kan dat de bedrijfsvoering schaden. Binnen de ODMH is er daarom veel aandacht voor informatieveiligheid & privacy.

2.3 Externe ontwikkelingen

De Uitgangspuntennotitie beschrijft de externe ontwikkelingen die in de komende jaren belangrijk zijn voor onze deelnemers en is het startpunt van onze planning & controlcyclus. In de volgende alinea's vatten we de autonome ontwikkelingen uit deze notitie samen, die een in meer of mindere mate verplichtend karakter hebben. Hiernaast benoemt de Uitgangspuntennotitie nog diverse andere onderwerpen, waar iedere individuele deelnemer keuzevrijheid in heeft. Deze zijn niet opgenomen in het onderstaande.

Ravijnjaar en ODMH (bezuinigingstaakstelling)

In het bestuur van de ODMH is in 2024 meermaals stilgestaan bij de vraag hoe de ODMH een bijdrage kan leveren aan de bezuinigingsopgave van gemeenten. Er is door middel van bezuinigingsscenario's inzichtelijk gemaakt welke keuze-/sturingsmogelijkheden er zijn op de begroting van de ODMH. Zo zijn we tegemoetgekomen aan het advies van de bestuurlijke werkgroep Financiële Kaderstelling Gemeenschappelijke Regelingen (FKGR). Dit sluit ook aan op de wens van

enkele gemeenteraden, die via een zienswijze op de programmabegroting ODMH 2025-2028 of via moties aandacht hebben gevraagd voor de krimp van het gemeentefonds in 2026.

In het algemeen bestuur van 13 maart 2025 is besloten tot een taakstelling van 4% op de gemeentelijke bijdragen. Deze taakstelling is tweeledig: 2,5% wordt gerealiseerd via een eenmalige (structurele) verlaging van het uurtarief. Voor de resterende 1,5% wordt een korting op de financiële bijdragen van de gemeenten toegepast voor de jaren 2026 en 2027. Het positieve jaarrekeningresultaat van 2024 zal als dekkingsmiddel fungeren voor deze korting. Hiermee is tijd gewonnen voor onze opdrachtgevers om te bepalen op welke taken de ODMH inzet zal minderen vanaf 2028. Dat geeft de ODMH bovendien ook ruimte om o.a. de uitkomsten op pilots met digitalisering/robotisering/AI, de Zuid-Hollandse samenwerking en de hieruit voortvloeiende besparingen te kwantificeren. Het voorgaande is verwerkt in deze begroting.

Verder heeft het algemeen bestuur besloten dat individuele deelnemers de komende vier jaar geen gebruik maken van de mogelijkheid om 2,5% (frictiekostenloos) te bezuinigen. Dit om een stapeling van bezuinigingen tegen te gaan en te voorkomen dat door de ODMH niet kan worden voldaan aan robuustheids- en kwaliteitscriteria die aan omgevingsdiensten zijn opgelegd.

Versterking VTHA

Robuuste omgevingsdiensten

ODMH moet 1 april 2026 voldoen aan de landelijke robuustheidscriteria. De criteria hebben ook financiële consequenties, er is namelijk een norm voor omzet op milieutaken (prijsspeil 2023 € 16,5 miljoen), een norm van innovatiebudget (1% van omzet) en één voor sturing/opleiding (3% van loonsom).

De ODMH voldeed op het toetsmoment in 2023 aan bijna alle criteria. Alleen de omzet op milieutaken is kritisch en een innovatieagenda en -budget miste. In 2024 hebben we daarom een plan van aanpak gemaakt, dat is vastgesteld door het algemeen bestuur van de ODMH. Hierin staat dat de ODMH een frictiekostenregeling en een innovatieagenda opstelt en het innovatiebudget inzichtelijk maakt. Het ministerie heeft hier positief op gereageerd en het vertrouwen uitgesproken dat de ODMH binnen de eigen invloedssfeer robuust kan zijn bij het volgende toetsmoment, april 2026. Tot die tijd monitort het ministerie de voortgang halfjaarlijks, dit wordt dan gerapporteerd aan de Tweede Kamer.

De bezuinigingstaakstelling als gevolg van het ravijnjaar heeft invloed op de robuustheid van de ODMH. De keuze voor het 4%-scenario door het algemeen bestuur zorgt ervoor dat de norm voor de omzet nog net gehaald wordt.

Het algemeen bestuur van de ODMH heeft inmiddels een frictiekostenregeling vastgesteld en het benodigde innovatiebudget is opgenomen in deze programmabegroting onder de apparaatskosten en is 1% van de omzet. Een innovatieagenda wordt in 2025 gemaakt, in afstemming met de andere vier Zuid-Hollandse omgevingsdiensten.

Implementatie producten uit het IBP VTH

De afgelopen jaren hebben alle betrokken partijen in het Interbestuurlijk programma VTH (IBP VTH) gewerkt aan versterking van de VTHA-taakuitvoering. Het IBP heeft diverse producten opgeleverd die een omgevingsdienst in de aankomende jaren mag of moet implementeren. Voorbeelden (zonder uitputtend te zijn): een visitatiesystematiek, landelijke handhavingsstrategie, kwaliteitscriteria 3.0, modelmandaat, handreiking financieringssystematiek, verbetering van de informatie-uitwisseling en datahuishouding, handreiking regionale uitvoerings- en handhavingsstrategie, arbeidsmarktcampagne 'Om de leefomgeving' en opleidingsfaciliteiten (ODNL academie).

Het ministerie heeft in 2025 via OmgevingsdienstNL middelen beschikbaar gesteld (€ 245.000,-) aan iedere omgevingsdienst in Nederland ter ondersteuning van het proces om robuust te worden.

Doorontwikkeling omgevingsdiensten Zuid-Holland

In 2024 is een impuls gegeven aan de samenwerking tussen de vijf Zuid-Hollandse omgevingsdiensten. De bestuurders formuleerden een nieuwe bestuurlijke opdracht om de diensten voor te bereiden op nieuwe ontwikkelingen en maatschappelijke opgaven. Een visie- en strategiedocument voor de samenwerking is inmiddels ontwikkeld. Hierin is het doel van de samenwerking als volgt vastgelegd: 'De samenwerking is erop gericht om de kwaliteit van de taakuitvoering te vergroten, en zo bij te dragen aan behoud en verbetering van een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving in Zuid-Holland, tegen zo gering mogelijke kosten.'

Ook zijn nieuwe samenwerkonderwerpen benoemd, deze krijgen in 2025 verder vorm.

De samenwerking vindt in beginsel plaats zonder extra belasting in deze programmabegroting en zal vorm moeten krijgen binnen de bestaande financiële kaders. De plannen van aanpak van ieder samenwerkproject worden in het eerste kwartaal van 2025 uitgewerkt en besproken.

Dienstverlening

De maatschappij en de wetgeving veranderen. Dit vraagt om een andere manier van werken: begeleiden van wensen van de samenleving en samenwerking tussen partijen. De Omgevingswet is hier een belangrijk voorbeeld van. Maar ook de Kaderrichtlijn water (met de daaraan gekoppelde kamerbrief Water en Bodem sturend), want deze richtlijn vraagt om samenwerking in de keten. De ODMH investeert in zijn medewerkers, zodat zij hun werk uitvoeren in lijn met dit gedachtengoed. Dit is onderdeel van het opleidingsbudget van de ODMH.

De Wet open overheid (Woo) verplicht overheden om informatie actief openbaar te maken. De diverse categorieën van informatie die openbaar moeten worden gemaakt worden gefaseerd ingevoerd, om het enigszins behapbaar te houden. Vooralsnog slaagt de ODMH er in om binnen de huidige begroting te voldoen aan de eisen van de Woo. Mogelijk zijn er in de toekomst wel financiële gevolgen. Dit hangt met name samen met de toekomstige verplichting dat vrijwel alle beschikkingen actief openbaar moeten worden gemaakt.

Omgevingswet

In 2026 hebben we twee jaar ervaring met de Omgevingswet en meer inzicht in hoe het loopt. We leren wat de gevolgen zijn voor initiatiefnemers, gemeenten, provincie en de ODMH. Ook in 2026 sturen we bij waar dat mogelijk of wenselijk is.

Sinds de start van de Omgevingswet voert de ODMH ook de slooptaken uit voor de gemeente Krimpenerwaard. Deze taak is per 2026 opgenomen in de programmabegroting van de gemeente, conform de businesscase Krimpenerwaard.

Bodemtaken

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is er veel veranderd met betrekking tot bodem en ondergrond. Er zijn nieuwe taken bijgekomen en ook zijn sinds inwerkingtreding van de Omgevingswet gemeenten bevoegd gezag voor de bodemtaken. Gemeenten hebben in de Omgevingswet ook meer ruimte om eigen keuzes te maken. De afgelopen decennia stond het bodembeleid met name in het teken van preventie van bodemverontreiniging, bodemsanering en

verbeteren van de bodemkwaliteit. Dit zijn nog steeds belangrijke bodemtaken, maar we zien dat bodembeleid ook steeds meer leidend wordt in de ruimtelijke inrichting. De bodem is nodig om op te bouwen en op te leven, voor het telen van gewassen, voor bodemenergie, voor het afvoeren van (regen)water, etc. We moeten leren om breder te kijken naar de kwaliteit van onze bodem.

Verschillende provinciale bodemtaken zijn overgedragen aan de gemeenten. In 2026 worden de laatste bodemtaken overgedragen. Toch vindt nog regulier bodemwerk onder Provinciaal gezag plaats. Het gaat hierbij met name om BUS-saneringen, BUS-evaluaties, ingediende saneringsplannen, en evaluaties en het toezicht en handhaving hierop. Deze reguliere werkzaamheden voor de Provincie zullen naar verwachting voor het grootste gedeelte uitfasen na 2026 maar zullen door overgangsrecht wel blijven bestaan op een bepaald maar wel lager niveau.

De gemeenten krijgen geen middelen van het Rijk voor de uitvoering van deze overgedragen wettelijke taken. Bodemtaken die de ODMH onder provinciaal bevoegd gezag heeft gestart, nemen in de jaren 2024-2026 af, tegelijkertijd bouwen deze taken bij de gemeenten op. Voor het jaar 2026 heeft dit als resultaat dat de bodemuren in de begroting van de gemeenten met 500 uur naar boven zijn bijgesteld ten opzichte van 2025.

Dit heeft financiële en juridische gevolgen. Gemeenten hebben in de Omgevingswet ook meer ruimte om eigen keuzes te maken, maar die ruimte lijkt op korte termijn beperkt van omvang.

Onder de Omgevingswet zijn de provincies verantwoordelijk voor het grondwater. In de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (ZHOV) staan regels voor het grondwater. In de verordening zijn ook instructieregels opgenomen voor de gemeenten, met name voor een grondwatertoets bij bouwactiviteiten. In 2025 hebben we meer inzicht in wat het effect van deze regels is.

Thematisch wijzigen omgevingsplan

De jaren tot en met 2031 staan in het teken van nieuwe instrumenten van de Omgevingswet vormgeven. Onder de Omgevingswet krijgen de gemeenten meer ruimte om zelf regels te maken over de invulling van de fysieke leefomgeving. De bij de ODMH aanwezige expertise en informatie is hierbij van grote waarde. Een project is gestart om in regionale samenwerking te komen tot geharmoniseerde milieuregels in het omgevingsplan van iedere gemeente. Hiermee zorgen we namelijk voor efficiëntie in de VTHA-taakuitvoering. Gaande 2025 geven we verdere invulling aan dit project. Dan wordt ook duidelijk of we dit kunnen financieren uit de bestaande jaarprogramma's of dat additionele middelen nodig zijn.

Geluid

Met betrekking tot geluid moeten gemeenten in de komende jaren diverse zaken regelen. Het Hogere waardenbeleid vraagt om een aanpassing aan de Omgevingswet.

Daarnaast legt de Omgevingswet diverse registratie- en monitoringsverplichtingen op voor de gemeenten, zoals het invullen in de centrale voorziening geluidgegevens (CVGG) van de maximale invulling van gezoneerde industrieterreinen. Dit moet uiterlijk 31 december 2031 gereed zijn. Ook moeten alle gemeenten wegverkeerslawaai monitoren. Hiervoor wordt de Basisgeluidemissie (BGE) opgesteld. De artikelen in de Omgevingswet over de BGE zijn nog niet in werking getreden, maar we verwachten dat de BGE er uiterlijk 1 juli 2028 moet zijn. Gemeenten moeten er vervolgens voor zorgen dat deze BGE wordt opgenomen in de CVGG. Deze werkzaamheden vragen meer inzet van de ODMH in 2026 en de opvolgende jaren, waarvoor ruimte moet worden gevonden.

Frontoffice

Sinds de start van de Omgevingswet krijgt de ODMH significant meer vragen van inwoners en bedrijven die een initiatief willen indienen in het DSO en daar vragen over hebben. De ODMH monitort de inzet op de frontoffice in 2025 en 2026. Als het een structureel omgevingsweteffect blijkt, dan is meer inzet nodig op de frontoffice en tegelijkertijd onderzoek naar mogelijkheden om de hoeveelheid vragen te minderen.

Wet kwaliteitsborging bouwen

Tegelijkertijd met de Omgevingswet is de Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb) ingevoerd. Door de invoering van deze wet is een gedeelte van de vergunningverlening van de afdeling BWT en het toezicht op de bouwplaats sinds 1 januari 2024 verschoven naar de markt. Mogelijk komen er ook nieuwe taken voor terug. Vergelijkbaar met de Omgevingswet beschikken we in 2026 over meer inzicht in de gevolgen (denk aan taakuitvoering, leges en gevolgen voor initiatiefnemers en hun adviseurs). Ook hier geldt dat we waar mogelijk of wenselijk bijsturen.

De invoering van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen heeft zowel financiële als personele gevolgen. Om tegemoet te komen aan de verwachte afname in werk heeft de ODMH in de afgelopen jaren een flexibele schil opgebouwd. In 2024 is een bezuiniging doorgevoerd in de programmabegroting van de ODMH omdat we verwachtten dat de omvang van de bouw- en woningtoezichttaken afneemt vanwege de Wkb. In de bezuiniging die 2024 is doorgevoerd gingen we er van uit dat de Wkb voor de zogenaamde 'gevolgklasse 1' integraal wordt ingevoerd per 1 januari 2024. Dit blijkt niet het geval: de Wkb is wel in werking getreden voor *nieuwbouw* in gevolgklasse 1, maar niet voor *verbouw*. Deze programmabegroting gaat er van uit dat de Wkb in 2026 niet ingaat voor verbouw.

Indirecte lozingen

Vanwege de Kaderrichtlijn water die per 2027 ingaat en vanwege aandacht voor zeer zorgwekkende stoffen verwacht de ODMH dat het toezicht op indirecte lozingen van bedrijfsafvalwater met name voor gemeenten meer inzet gaat vragen in de aankomende jaren. Indirecte lozingen zijn lozingen die niet direct maar indirect (bijvoorbeeld via een riolering) op het oppervlaktewater uitkomen.

Het is op dit moment nog onbekend of dit is op te vangen binnen de huidige programmabegroting. Er loopt in 2025 een pilot. ODMH stelt voor om de resultaten van de pilot af te wachten, deze resultaten bepalen de insteek voor de komende jaren.

Verduurzaming

De maatschappij stelt steeds meer eisen als het gaat om een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving. Onderwerpen zoals energie- en warmtetransitie, klimaatadaptatie, duurzame mobiliteit, duurzame landbouw en landgebruik en circulaire economie vragen aandacht.

Gemeenten krijgen daarmee ook meer wettelijke taken. In 2026 breidt het basistakenpakket uit: meer toezichtstaken met betrekking tot energiebesparing bij bedrijven. Het ministerie van I&W heeft CDOKE gelden beschikbaar gesteld aan gemeenten. Deze mogen gebruikt worden om deze basistaak te financieren.

Toezicht op de aanleg van gesloten bodemenergiesystemen behoort al tot het basistakenpakket van een omgevingsdienst. Deze taak breidt op het moment uit, omdat gesloten bodemenergiesystemen een aantrekkelijk alternatief zijn voor aardgas. Voor deze taak zijn nog geen middelen beschikbaar..

2.4 Kwaliteit uitvoering VTH taken

Vanuit de Omgevingswet en de vastgestelde kwaliteitsverordening hebben het college van B&W en Gedeputeerde Staten jaarlijks de verplichting om over de kwaliteit van de uitvoering van de VTH taken te rapporteren aan de gemeenteraad, respectievelijk Provinciale Staten. In 2026 zijn de kwaliteitscriteria 3.0 hiervoor de meetlat. De kwaliteitscriteria zijn een door de samenwerkende overheden ontwikkelde standaard voor de uitvoering van de VTH-taken. De kwaliteitscriteria gelden voor alle organisaties die VTH-taken uitvoeren.

De ODMH moet zorgen dat er voor de uitvoering van de werkzaamheden voldoende gekwalificeerd personeel is. De opdrachtgevers van de ODMH moeten daarvoor voldoende middelen beschikbaar stellen. Dit moet worden gewaarborgd in de programmabegroting. Jaarlijks rapporteren we de stand van zaken aan onze opdrachtgevers in de jaarstukken en jaarrapportages.

2.5 Adequaat niveau

De werkzaamheden die de ODMH uitvoert ten aanzien van de milieuhandhaving moeten van een adequaat niveau zijn. De Nota VTH die door de colleges is vastgesteld formuleert de uitgangspunten en prioriteiten voor de uitvoering. We werken met risico gestuurd toezicht, waarbij de bezoekfrequentie toeneemt, naarmate de milieucategorie van een bedrijf zwaarder is. Ook passen we een bonus/malus regeling toe. Bedrijven die bewezen hebben op een goede wijze aan de milieunormen te voldoen, bezoeken we minder vaak, in tegenstelling tot de bedrijven die zich hier niet aan houden. De volumes die samenhangen met deze handhavingsstrategie kunnen door middel van deze programmabegroting worden gefinancierd.

Ook de vergunningen die de ODMH afgeeft dienen adequaat te zijn. We geven deze vergunningen snel af, minimaal binnen de geldende termijnen. Hierbij bedienen we de burgers en bedrijven vanuit een klantgerichte houding. Het aantal toezichthouders en vergunningverleners binnen de dienst baseren we mede op bovenstaande uitgangspunten.

3 Financiën

3.1 Staat van baten en lasten 2024 - 2029

De prognose met betrekking tot de resultaten over de jaren 2024 tot en met 2029 luidt als volgt:

Overzicht van baten en lasten <i>bedragen x € 1.000</i>	Jaarrekening 2024			Begroting 2025			Begroting 2026		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
<i>Baten en lasten</i>									
Programma Milieu	12.481	-18.325	-5.844	11.225	-16.999	-5.774	12.481	-18.266	-5.785
Programma Bouw- en woningtoezicht	6.582	-8.408	-1.826	5.831	-7.264	-1.433	7.091	-8.608	-1.517
Overhead	7.752	-659	7.093	7.942	-667	7.275	8.333	-499	7.834
Treasury	82	-329	-247	89	-112	-24	67	-200	-133
Totaal baten en lasten	26.896	-27.721	-825	25.086	-25.042	44	27.972	-27.573	398
<i>Mutaties reserves</i>									
Programma Milieu	11	-19	-8	11	-8	3	12	-233	-222
Programma Bouw- en woningtoezicht	-	-	-	-	-	-	-	-130	-130
Overhead	-	-47	-47	-	-47	-47	-	-47	-47
Totaal mutaties reserves	11	-66	-55	11	-55	-44	12	-410	-398
Resultaat	26.907	-27.787	-880	25.097	-25.097	-	27.983	-27.983	-

Overzicht van baten en lasten <i>bedragen x € 1.000</i>	Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
<i>Baten en lasten</i>									
Programma Milieu	12.758	-18.672	-5.913	12.885	-19.086	-6.202	13.171	-19.510	-6.339
Programma Bouw- en woningtoezicht	7.248	-8.799	-1.551	7.309	-8.994	-1.685	7.472	-9.194	-1.722
Overhead	8.521	-510	8.011	8.620	-521	8.099	8.815	-533	8.282
Treasury	59	-200	-141	51	-200	-149	43	-200	-157
Totaal baten en lasten	28.586	-28.181	406	28.865	-28.802	63	29.500	-29.437	63
<i>Mutaties reserves</i>									
Programma Milieu	12	-238	-226	12	-29	-17	12	-29	-16
Programma Bouw- en woningtoezicht	-	-133	-133	-	-	-	-	-	-
Overhead	-	-47	-47	-	-47	-47	-	-47	-47
Totaal mutaties reserves	12	-417	-406	12	-75	-63	12	-75	-63
Resultaat	28.598	-28.598	-	28.877	-28.877	-	29.512	-29.512	-

In alle overzichten zijn opbrengsten met een minteken weergegeven.

De meerjarenbegroting toont een meerjarenbeeld dat financieel in evenwicht is. Voor de jaren 2026 en 2027 is hier wel een onttrekking vanuit de bestemmingsreserve Ontwikkelingen voor nodig. Deze reserve biedt de gelegenheid om tijd te kopen. Deze tijd wordt gebruikt om de bezuinigingstaakstelling vanaf 2026 in te vullen, zodat met ingang van 2028 de bezuiniging zonder aanvullende dekkingsmiddelen uitgevoerd kan worden. De tijdelijke dekking geeft de ODMH ruimte om onder andere de uitkomsten op pilots met digitalisering/robotisering/AI, de Zuid-Hollandse samenwerking en de hieruit voortvloeiende besparingen te kwantificeren.

3.2 Structurele mutaties in de reserves

De structurele mutaties in de reserves voor de jaren 2026 – 2029 zien er als volgt uit:

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	2026	2027	2028	2029
Structurele stortingen				
Reserve Bodemkwaliteitskaarten	11.534	11.790	12.052	12.319
Totaal structurele stortingen	11.534	11.790	12.052	12.319
Structurele onttrekkingen				
Reserve Informatisering/Automatisering	6.075	6.075	6.075	6.075
Reserve Bodemkwaliteitskaarten	6.766	6.766	6.766	6.766
Reserve Verbouwing	32.968	32.968	32.968	32.968
Reserve Digitalisering	7.500	7.500	7.500	7.500
Reserve Externe Veiligheid	21.827	21.827	21.827	21.827
Totaal structurele onttrekkingen	75.136	75.136	75.136	75.136
Totaal structurele reservemutaties	63.602	63.345	63.084	62.816

De structurele storting betreft de jaarlijkse dotatie aan de bestemmingsreserve bodemkwaliteitskaarten ter grootte van 100 uur. Door deze structurele toevoeging blijft de bestemmingsreserve op niveau en wordt gespaard voor actualisaties van de kaarten. Met ingang van het jaar 2026 zal ook de bestemmingsreserve externe veiligheid ingezet worden gedurende een periode van 4 jaar. Vanaf dat jaar zullen de huidige bijdragen vanuit het gemeentefonds naar verwachting wegvallen. Alle overige structurele onttrekkingen zijn ter dekking van de eveneens structurele afschrijvingslasten op de investeringen.

3.3 Programmabegroting 2026

Naast de organisatiebrede begroting is voor het jaar 2026 een begroting opgesteld, waarin de programma's milieu en bouw- en woningtoezicht apart gepresenteerd worden. Conform de voorschriften in het vernieuwde BBV wordt ook de overhead apart weergegeven.

Programmabegroting 2026	Milieu	Bouw- en Woningtoezicht	Overhead	Totaal
Baten				
Contractuele bijdragen	-16.366.213	-8.547.952	-	-24.914.165
Overige bijdragen	-67.511	-30.000	-498.758	-596.269
Projectbaten	-1.832.634	-30.107	-	-1.862.741
Financieringsbaten	-	-	-200.000	-200.000
Onttrekking reserves	-233.225	-130.172	-46.543	-409.940
Totaal Baten	-18.499.582	-8.738.231	-745.301	-27.983.114
Lasten				
Personeelskosten	10.171.142	6.856.079	5.553.611	22.580.832
Apparaatskosten	366.766	189.423	2.779.142	3.335.331
Directe productkosten	110.754	15.328	-	126.081
Projectlasten	1.832.634	30.107	-	1.862.741
Financieringslasten	-	-	66.596	66.596
Dotatie reserves	11.534	-	-	11.534
Totaal lasten	12.492.829	7.090.937	8.399.350	27.983.114
Saldo baten en lasten	-6.006.753	-1.647.296	7.654.049	-

Doordat de overhead op grond van het BBV apart weergegeven wordt, toont het voorgaande overzicht geen zuivere resultaten voor de programma's milieu en BWT. Het extracomptabel verdelen van de overheadlasten toont een meerjarenbegroting, die zowel voor milieu als BWT budgetneutraal is. Het verdelen van de overheadlasten gebeurt op basis van de bijdragen.

3.4 Toelichting kosten- en opbrengstensoorten

In de tabellen van de volgende paragrafen en hoofdstukken worden de baten en lasten weergegeven in diverse kosten- en opbrengstensoorten. Hierna volgt per soort een korte uiteenzetting van de kosten en opbrengsten, die onder deze posten verantwoord worden.

Baten:

- Contractuele bijdragen: Bijdragen conform de jaarprogramma's voor zowel milieu als BWT;
- Overige bijdragen: Overige inkomsten en bijdragen;
- Projectbaten: Projectopbrengsten, deze maken in het algemeen geen onderdeel uit van het exploitatieresultaat;
- Financieringsbaten: Rentebaten
- Onttrekking reserves: Bijdragen in de exploitatie vanuit de reserves.

Lasten:

- Personeelskosten: Salarislasten van personeel van de ODMH, inclusief ingehuurd personeel;
- Apparaatskosten: Diverse kosten, zoals voor de leaseauto's, automatiseringskosten, innovatiebudget, huisvestingslasten en afschrijvingslasten;
- Directe productkosten: Algemene, productiegerelateerde, kosten, zoals werkbudgetten;
- Projectlasten: Projectlasten, deze maken in het algemeen geen onderdeel uit van het exploitatieresultaat;
- Financieringslasten: Rentelasten
- Dotatie reserves: Bijdragen vanuit de exploitatie aan de reserves.

3.5 Incidentele baten en lasten

De meerjarenbegroting van de ODMH bevat voor de jaren 2026 tot en met 2029 op totaalniveau voor de baten en lasten geen financiële mutaties die een incidenteel karakter hebben. In de jaren 2026 en 2027 worden wel incidentele korting toegepast op de gemeentelijke bijdragen. Deze worden gecompenseerd door eveneens incidentele onttrekkingen aan de bestemmingsreserve Ontwikkelingen van dezelfde omvang. Vanaf 2028 worden de kortingen op de gemeentelijke bijdragen structureel. Dan zullen structureel lagere kosten voor de dekking zorgen. De periode tot en met 2027 wordt gebruikt om die kostenbesparingen uit te werken.

Omschrijving	Programmabegroting 2026				Meerjarenbegroting 2027				Meerjarenbegroting 2028				Meerjarenbegroting 2029			
	Milieu	BWT	Over-head	Totaal	Milieu	BWT	Over-head	Totaal	Milieu	BWT	Over-head	Totaal	Milieu	BWT	Over-head	Totaal
Incidentele baten																
Contractuele bijdragen	205	130		335	209	133		342				-				-
Onttrekking reserves	-205	-130		-335	-209	-133		-342				-				-
Totaal incidentele baten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Incidentele lasten																
Totaal incidentele lasten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo incidentele baten en lasten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Bedragen x € 1.000,-

Het begrip incidenteel wordt in de 'Notitie incidentele en structurele baten en lasten' van de commissie BBV omschreven als baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen, waarbij het van belang is dat het gaat om 'eenmalige zaken'.

3.6 Structureel begrotingssaldo

Het structurele begrotingssaldo van de ODMH ziet er voor de jaren 2026 tot en met 2029 als volgt uit:

Presentatie van het structurele begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Saldo van baten en lasten	398	406	63	63
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-398	-406	-63	-63
Begrotingssaldo na bestemming	-	-	-	-
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-	-	-	-
Structureel begrotingssaldo	-	-	-	-

Het totale structurele begrotingssaldo van de ODMH is nihil. De begroting is daarmee meerjarig in evenwicht.

3.7 Financiële positie ODMH

3.7.1 Inleiding

In het kader van de programmabegroting 2015 is een meerjarige financiële analyse uitgevoerd, teneinde een oordeel te kunnen vellen over de ontwikkeling van het eigen vermogen. In deze programmabegroting 2026 - 2029 is deze meerjarige financiële analyse herhaald en geactualiseerd.

3.7.2 Vermogensontwikkeling 2024 - 2029

De financiële ontwikkeling van een organisatie laat zich goed analyseren aan de hand van de ontwikkeling van het eigen vermogen (EV). De ontwikkeling van het eigen vermogen is namelijk de

resultante van zowel het reguliere operationele resultaat als van de directe mutaties in de reserves, voorzieningen en andere balansposten. Van 2024 tot en met 2029 kent het eigen vermogen van de ODMH de volgende geprognosticeerde ontwikkeling:

Eigen Vermogen ODMH	2024 *	2025	2026	2027	2028	2029
Stand 1 januari	2.045	2.870	2.828	2.432	2.029	1.966
Mutatie	825	-42	-396	-403	-63	-63
Stand 31 december	2.870	2.828	2.432	2.029	1.966	1.903
<i>Bedragen x € 1.000,-</i>						

* Onder voorbehoud van goedkeuring van de jaarstukken 2024 door de accountant en het algemeen bestuur.

In 2024 stijgt het eigen vermogen eenmalig, doordat het positieve resultaat van dat jaar in de bestemmingsreserve Ontwikkelingen gestort wordt. Vanaf 2024 daalt het eigen vermogen vervolgens weer doordat die gelden ingezet worden als tijdelijk dekkingsmiddel in de jaren 2026 en 2027 in de aanloop naar de definitieve invulling van de gemeentelijke bezuinigingstaakstelling. Regulier is de afname in alle jaren door het inzetten van de diverse bestemmingsreserves ter dekking van de afschrijvingslasten voor diverse investeringen.

3.7.3 Geprognosticeerde balans

Met het oog op een goede raming en beheersing van het EMU-saldo wordt een geprognosticeerde balans gepresenteerd. Dit betekent dat de werkelijke balans voor het jaar 2024 is opgenomen en geprognosticeerde balansen voor de jaren 2024 tot en met 2029.

ACTIVA	(bedragen x € 1.000)	Rekening 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Vaste activa							
Materiële vaste activa		5.438	5.242	5.057	4.883	4.720	4.568
Totaal vaste activa		5.438	5.242	5.057	4.883	4.720	4.568
Vlottende activa							
Uitzettingen met en rentetypische looptijd korter dan één jaar		7.746	4.840	4.840	4.840	4.840	4.840
Liquide middelen		505	505	505	505	505	505
Overlopende activa		564	540	540	540	540	540
Totaal vlottende activa		8.814	5.885	5.885	5.885	5.885	5.885
Totaal activa		14.252	11.127	10.942	10.768	10.605	10.453

(bedragen x € 1.000)		Rekening 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
PASSIVA							
Vaste passiva							
Eigen vermogen		2.870	2.828	2.432	2.029	1.966	1.903
Voorzieningen		941	818	771	707	579	631
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		2.338	2.338	2.111	1.877	1.634	1.384
Totaal vaste passiva		6.149	5.984	5.314	4.613	4.179	3.918
Vlottende passiva							
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		261	275	275	275	275	275
Overlopende passiva		7.843	5.515	5.515	5.515	5.515	5.515
Toe- / afname schuldpositie		0	-647	-162	365	636	745
Totaal vlottende passiva		8.104	5.143	5.628	6.155	6.426	6.535
Totaal passiva		14.252	11.127	10.942	10.768	10.605	10.453

3.7.4 EMU-saldo

Conform het BBV is de ontwikkeling van het EMU-saldo voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar vereist in de meerjarenbegroting.

De begroting van de ODMH is opgesteld conform een (gemodificeerd) stelsel van baten en lasten. Het EMU saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven van de overheidsorganisatie, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie.

(bedragen x € 1.000)		Rekening 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
	Omschrijving						
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c) (een nadelig saldo wordt negatief weergegeven)	825	-42	-398	-406	-63	-63
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	583	571	560	549	538	527
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	96	45	48	52	56	60
4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	155	375	375	375	375	375
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	-	-	-	-	-	-
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	-	-	-	-	-	-
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	-	-	-	-	-	-
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord	-	-	-	-	-	-
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	125	168	95	115	184	8
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	-	-	-	-	-	-
11	Boekwinst bij verkoop effecten	-	-	-	-	-	-
	Berekend EMU-saldo	1.224	32	-260	-295	-28	141

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben,

naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel. Zoals eerder aangegeven werkt de EMU-systematiek op een andere manier dan het (gemodificeerde) baten- en lastenstelsel dat de gemeentelijke organisaties hanteren. Investerings tellen bijvoorbeeld niet mee in het stelsel van baten en lasten, daarbij wordt uitgegaan van de afschrijvingslasten van de investeringen. Investerings in een jaar tellen echter wel volledig mee in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben. Het EMU-saldo voor het jaar 2026 komt uit op € 258.000 negatief. Het betekent dat in EMU-termen de inkomsten € 258.000 lager zijn dan de uitgaven.

3.7.5 Jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Op grond van artikel 20 lid 2 moet de programmabegroting de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van gelijke volume weergeven. Als gevolg van de invoering van het individueel keuzebudget (IKB) in 2017 heeft de ODMH dergelijke verplichtingen niet meer.

3.7.6 Financiering

De ODMH heeft een langlopende lening voor het Midden-Hollandhuis. Deze is in 2015 tezamen met het pand in 2015 overgenomen van het toenmalige ISMH. Omdat de ODMH de jaarprogramma's elk kwartaal vooruit in rekening brengt, is verdere financiering van de exploitatielasten niet noodzakelijk.

3.7.7 Begrotingsgrondslagen

In hoofdstuk 2.1 zijn de uitgangspunten weergegeven, die gehanteerd zijn bij het opstellen van deze begroting. Vaste grondslag voor de begroting is de Nota Planning & Control. In die nota zijn de afspraken benoemd, die de ODMH en haar deelnemers overeengekomen zijn. Voorbeelden daarvan zijn afspraken omtrent indexering, bezuinigingen en de wijze van afrekening. De Nota Planning & Control is in 2024 geactualiseerd.

3.7.8 Reserves en voorzieningen

Het verloop van de reserves en voorzieningen van de ODMH in de periode 2024 tot en met 2029 ziet er als volgt uit:

Omschrijving	Rekening 2024				Begroting 2025 *		
	Saldo begin dienstjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo ultimo dienstjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo ultimo dienstjaar
Algemene reserve							
Algemene Reserve	1.400.653			1.400.653			1.400.653
Totaal Algemene Reserves	1.400.653	-	-	1.400.653	-	-	1.400.653
Bestemmingsreserves							
BR Informatisering/Automatisering	66.821		6.075	60.746		6.075	54.671
BR Bodemkwaliteitskaarten	44.839	11.030	19.165	36.704	11.573	6.766	41.512
BR Verbouwing	362.656		32.968	329.688		32.968	296.720
BR Digitalisering	82.500		7.500	75.000		7.500	67.500
BR Externe Veiligheid	87.307			87.307			87.307
BR Ontwikkelingen	-	879.713		879.713			879.713
Totaal Bestemmingsreserves	644.124	890.743	65.708	1.469.159	11.573	53.309	1.427.423
Voorzieningen							
VZ Verlofsparen	73.121	54.184		127.305			127.305
VZ Onderhoud Midden-Hollandhuis	896.801	41.722	125.273	813.250	44.851	167.759	690.342
Totaal Voorzieningen	969.921	95.906	125.273	940.555	44.851	167.759	817.647
Totaal Reserves en Voorzieningen	3.014.698	986.649	190.981	3.810.367	56.424	221.068	3.645.723

Omschrijving	Begroting 2026			Begroting 2027		
	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo ultimo dienstjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo ultimo dienstjaar
Algemene reserve						
Algemene Reserve			1.400.653			1.400.653
Totaal Algemene Reserves	-	-	1.400.653	-	-	1.400.653
Bestemmingsreserves						
BR Informatisering/Automatisering		6.075	48.596		6.075	42.521
BR Bodemkwaliteitskaarten	11.534	6.766	46.280	11.790	6.766	51.305
BR Verbouwing		32.968	263.752		32.968	230.784
BR Digitalisering		7.500	60.000		7.500	52.500
BR Externe Veiligheid		21.827	65.480		21.827	43.654
BR Ontwikkelingen		334.805	544.908		342.238	202.670
Totaal Bestemmingsreserves	11.534	409.940	1.029.017	11.790	417.373	623.434
Voorzieningen						
VZ Verlofsparen			127.305			127.305
VZ Onderhoud Midden-Hollandhuis	48.215	95.320	643.237	51.831	114.898	580.170
Totaal Voorzieningen	48.215	95.320	770.542	51.831	114.898	707.475
Totaal Reserves en Voorzieningen	59.749	505.260	3.200.212	63.621	532.271	2.731.562

Omschrijving	Begroting 2028			Begroting 2029		
	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo ultimo dienstjaar	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo ultimo dienstjaar
Algemene reserve						
Algemene Reserve			1.400.653			1.400.653
Totaal Algemene Reserves	-	-	1.400.653	-	-	1.400.653
Bestemmingsreserves						
BR Informatisering/Automatisering		6.075	36.446		6.075	30.371
BR Bodemkwaliteitskaarten	12.052	6.766	56.591	12.319	6.766	62.145
BR Verbouwing		32.968	197.816		32.968	164.848
BR Digitalisering		7.500	45.000		7.500	37.500
BR Externe Veiligheid		21.827	21.827		21.827	-
BR Ontwikkelingen			202.670			202.670
Totaal Bestemmingsreserves	12.052	75.135	560.351	12.319	75.135	497.535
Voorzieningen						
VZ Verlofsparen			127.305			127.305
VZ Onderhoud Midden-Hollandhuis	55.718	184.103	451.785	59.897	8.255	503.428
Totaal Voorzieningen	55.718	184.103	579.091	59.897	8.255	630.733
Totaal Reserves en Voorzieningen	67.770	259.238	2.540.094	72.217	83.390	2.528.921

* De mutaties van het jaar 2025 zijn aangepast aan de huidige inzichten.

3.7.9 Investerings 2026 – 2029

Voor de jaren 2026 tot en met 2029 zijn investeringen geraamd op het gebied van automatisering, apparatuur en meubilair. Deze betreffen vervangingsinvesteringen.

Investerings	2026	2027	2028	2029
Automatisering	250.000	250.000	250.000	250.000
Apparatuur milieu	50.000	50.000	50.000	50.000
Huisvesting / meubilair	75.000	75.000	75.000	75.000
Totaal	375.000	375.000	375.000	375.000

In de investeringstabel is nog geen rekening gehouden met de verduurzaming van het Midden-Hollandhuis en de financiële consequenties daarvan. Ook de herinrichting van de werkplekken

ontbreekt hier nog in. Voorstellen rondom deze onderwerpen zullen naar verwachting medio 2025 aangeboden worden aan het bestuur.

4 Programma milieu

4.1 Wat willen we bereiken?

De ODMH draagt bij aan een **veilige, duurzame en gezonde** leefomgeving. Dit doen we door milieutaken in de hele regio en bouw- en woningtoezichttaken in een deel ervan uit te voeren in opdracht van de aangesloten gemeenten en de provincie Zuid-Holland. De ODMH houdt ook toezicht op de kwaliteit en veiligheid van officiële zwemwaterlocaties en badinrichtingen in de gehele provincie Zuid-Holland.

De taken van de ODMH omvatten vergunningverlening, toezicht en handhaving van milieu- en bouwregels. Een goed functionerend VTH-stelsel is belangrijk om milieuschade te voorkomen en voor een goede fysieke leefomgeving. De ruimtelijke schaarste neemt toe in Nederland, dit vraagt om integraliteit van beleidskeuzes. De ODMH is hierbij een belangrijke kennispartner voor zijn deelnemers. We voeren (advies)taken uit ten aanzien van bodem en ondergrond, archeologie, externe veiligheid, geluid- en luchtkwaliteit, ecologie en natuur- en duurzaamheidseducatie. We adviseren onze deelnemers bij de ontwikkeling en uitvoering van duurzaamheidsbeleid. De ODMH adviseert ook over milieuaspecten bij ruimtelijke plannen.

Bij de uitvoering van deze taken streven wij ernaar een professionele, betrouwbare en vertrouwde organisatie te zijn.

4.2 Wat gaan we daar voor doen?

De programmabegroting van de ODMH is gebaseerd op een inschatting van het aantal uur dat wij zullen leveren aan de opdrachtgevers. Deze inschatting maken we door het te verwachten aantal producten per opdrachtgever (gemeente/provincie) te vermenigvuldigen met het kental. Daar waar we geen kental hanteren, maken we een inschatting op urenbasis (maatwerk). De realisatie rapporteren we tweemaandelijks aan onze opdrachtgevers. De algemene taken van de ODMH bundelen we in een regionaal budget en verdelen we op basis van een passende verdeelsleutel (meestal inwonertal). De algemene taken zijn juridische en beleidsondersteuning, klachtenbehandeling, dronevluchten, onderhoud en beheer van het MBA-registratiebestand, energiebesparing gebouwde omgeving, gebiedsgerichte controles, (geografisch) databeheer en de helpdesk.

Omgevingsvergunningen

Het team vergunningverlening milieu van de ODMH behandelt aanvragen en neemt zelf initiatief tot ambtshalve actualisering of intrekking van vergunningen als dat nodig is. Een omgevingsvergunning milieu heeft als doel om (economische) activiteiten te laten uitvoeren op een manier die milieuhygiënisch verantwoord is, die overlast voor omwonenden beperkt. Vergunningen voor vergelijkbare activiteiten worden op vergelijkbare wijze verleend, zodat sprake is van rechtszekerheid en rechtsgelijkheid voor de ondernemers. Hierbij werken wij met een standaard voorschriftenpakket waarbij maatwerk tot de mogelijkheden behoort. De wettelijke procedure die wordt doorlopen, geeft omwonenden de gelegenheid inspraak uit te oefenen en tijdig kennis te nemen van de inhoud van de vergunning.

Met de start van de Omgevingswet kan een bevoegd gezag leges heffen over milieubelastende activiteiten. De inning van de leges is een verantwoordelijkheid van de betreffende gemeente. Wel levert de ODMH de benodigde informatie voor de legesinning.

Toezicht en handhaving

De ODMH controleert namens de aangesloten gemeenten en de provincie Zuid-Holland of bedrijven en andere partijen binnen de regio zich houden aan de (milieu-)wet- en regelgeving. We doen dat aan de hand van de geldende regelgeving en op basis van de gestelde doelen en prioriteiten in de jaarprogramma's en de Nota VTH.

Fysieke controles en administratief toezicht

Tijdens de fysieke controles houden we toezicht op de impact van milieubelastende activiteiten. Zo letten we op de aanwezigheid, het gebruik en de emissie van gevaarlijke stoffen en kunnen gevaarlijke en of hinderlijke situaties worden onderkend en zo nodig verkleind. Ook zien we toe op de vereiste voorzieningen waarmee overlast van geur, stof en geluid voor omwonenden wordt voorkomen of beperkt.

De ODMH maakt bij fysieke controles onderscheid tussen preventieve controles, aspectcontroles en controles naar aanleiding van klachten en meldingen. Hierbij passen wij de risicomethodiek toe zoals omschreven in onze nota VTH.

Naast de fysieke controles houdt de ODMH ook administratief toezicht. Dan onderzoeken we de juistheid en betrouwbaarheid van de door bedrijven beschikbaar gestelde informatie. Hierbij werken we samen met andere handhavingpartners aan de optimalisering van het toezicht. Samen met de andere Zuid-Hollandse omgevingsdiensten werken we in een pool voor administratief en ketentoezicht.

Bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving

Wanneer er sprake is van een overtreding zetten we een optimale mix van bestuursrechtelijke en strafrechtelijke instrumenten in om de overtreding ongedaan te maken. De basis hiervoor is de landelijke handhavingstrategie. De ernst van de overtreding (milieu, veiligheid, gezondheid) en het gedrag van de overtreder (proactief, onverschillig, calculerend bewust, structureel negatief) zijn bepalend voor de te kiezen instrumentaria.

De ODMH heeft boa's (bijzondere opsporingsambtenaren) in dienst. Ook hebben de vijf Zuid-Hollandse omgevingsdiensten een gezamenlijke boa-pool gevormd. Boa's zetten wij in op diepgaande strafrechtelijke onderzoeken op het gebied van milieuwetgeving. Daarnaast zetten wij boa's in voor het punitieve instrument 'bestuurlijke strafbeschikking'.

Badinrichtingen en zwembaden

Namens Gedeputeerde Staten is de ODMH gemandateerd voor het toezicht en de handhaving op het bieden van gelegenheid tot zwemmen en baden (Besluit activiteiten leefomgeving hoofdstuk 15). De ODMH voert deze taak op het grondgebied van de hele provincie Zuid-Holland uit. Dit betekent dat wij jaarlijks de bad- en zweminrichtingen in Zuid-Holland controleren op hygiëne en veiligheid. We houden toezicht op de zwembaden en de oppervlaktewaterlocaties.

De Omgevingswet biedt voor zwembaden meer ruimte voor innovaties, maar brengt ook uitdagingen en verantwoordelijkheden met zich mee. Ook gelden er vanaf 2024 strengere normen voor de kwaliteit van het zwembadwater. Ook is in de Omgevingswet het (buiten)zwembadseizoen niet langer vastgelegd, maar ter bepaling van GS. In deze periode (voorjaar – zomer) controleren wij met name de buitenlocaties.

De waterkwaliteit bewaken we aan de hand van monsters die de waterkwaliteitsbeheerders nemen en laten analyseren. De ODMH ontvangt de analyseresultaten en maakt de kwaliteit bekend via www.zwemwater.nl en de zwemwatertelefoon. Als de kwaliteit niet in orde is, volgt een waarschuwing, een negatief zwemadvies of, in ernstige gevallen, een zwemverbod.

Duurzaamheid

De ODMH ondersteunt bij de uitvoering van duurzaamheidsprogramma's van zijn opdrachtgevers. Dit gebeurt bijvoorbeeld door het begeleiden van de energie- en de warmtetransitie. Ook stimuleert en controleert de ODMH bedrijven om bedrijfsgebouwen en –processen te verduurzamen. Nederland wil in 2030 50% minder primaire grondstoffen gebruiken en in 2050 volledig circulair zijn. De Zuid-Hollandse omgevingsdiensten werken samen om Circulaire Economie een goede plek in de uitvoering te geven en samen kennis op te bouwen en werkwijzen te ontwikkelen.

Gemeenten en de regio bereiden zich voor op klimaatveranderingen: klimaatadaptatie. De ODMH heeft kennis en expertise in huis om hierbij te ondersteunen. In het verlengde van duurzaamheid werkt de ODMH ook aan natuur- en duurzaamheidseducatie. Hiervoor zetten wij het regionale Centrum voor Natuur- en Duurzaamheidseducatie De Zwanebloem in.

Specialistische taken

De ODMH voert alle milieutaken uit inclusief in- en externe advisering op het gebied van bodem en ondergrond, geluid, lucht, ecologie, externe veiligheid en andere aspecten uit de fysieke leefomgeving.

Bodem en Archeologie

De ODMH ondersteunt en adviseert bij besluitvorming van wettelijke taken en bij de inrichting en het beheer van de openbare ruimte. Zo zorgen we dat er niet gebouwd wordt op ernstig verontreinigde grond, houden toezicht op het verantwoord toepassen van grond, stimuleren we hergebruik van grond en beschermen we archeologische waarden. Ook kan bodemonderzoek via de ODMH worden uitgevoerd. Daarnaast worden onze opdrachtgevers geïnformeerd over wijzigingen in de bodemregelgeving en geadviseerd hoe hiermee om kan worden gegaan.

Geluid en Lucht

De meeste klachten die jaarlijks binnenkomen bij de ODMH hebben betrekking op geluid en lucht. Om die hoeveelheid klachten te verminderen en waar mogelijk te voorkomen voert de ODMH, bij voorkeur in een zo vroeg mogelijk stadium, bedrijfscontroles en metingen uit. Daarnaast adviseren wij op deze milieuthema's bij ruimtelijke ontwikkelingen en bij het verlenen van omgevingsvergunningen en evenementenvergunningen. Daarnaast ondersteunt de ODMH zijn opdrachtgevers in de breedte op deze thema's. Bijvoorbeeld ondersteuning bij de uitvoering van de doelen uit het Schone Lucht Akkoord.

Ruimtelijke Ordening en Milieu (ROM), Ecologie en Externe veiligheid

Het cluster ROM adviseert en ondersteunt op milieugebied bij ruimtelijke plannen in de regio Midden-Holland. In een zo vroeg mogelijk stadium brengt de ODMH de benodigde randvoorwaarden in kaart om ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken. Gezien dat ruimte steeds schaarser wordt, is dit meer en meer relevant. Ook hebben we aandacht voor kansen om de kwaliteit van de leefomgeving te verhogen.

De ecologen van de ODMH waarborgen de ecologische inbreng in de ruimtelijke planvorming en ondersteunen de omgevingsvergunningverleners bij het uitvoeren van hun taak. Ook ondersteunen zij bij biodiversiteitsvraagstukken van onze opdrachtgevers.

Bij externe veiligheid worden de plaatselijke risico's voor de omgeving tijdens de verschillende productiefases van gevaarlijke stoffen (produceren, behandelen of vervoer) in kaart gebracht. We objectiveren de risico's en de adviezen worden meegenomen in het planvormingsproces.

4.3 Wat gaat het kosten?

Het begrotingstotaal van het programma milieu bedraagt € 12.492.829. De complete begroting voor het jaar 2026 ziet er als volgt uit:

Programmabegroting 2026 Milieu			
Baten		Lasten	
Contractuele bijdragen	-16.366.213	Personeelskosten	10.171.142
Overige bijdragen	-67.511	Apparaatskosten	366.766
Projectbaten	-1.832.634	Directe productkosten	110.754
Onttrekking reserves	-233.225	Projectlasten	1.832.634
		Financieringslasten	-
		Dotatie reserves	11.534
Totaal baten	-18.499.582	Totaal lasten	12.492.829
Saldo van baten en lasten			-6.006.753

Voor de gemeentelijke en provinciale bijdragen voor het programma milieu wordt verwezen naar bijlagen 1 en 2.

5 Programma bouw- en woningtoezicht

De ODMH voert naast de milieutaken, ook taken op het gebied van bouw- en woningtoezicht en ruimtelijke ordening (BWT-taken) uit voor de gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Waddinxveen en Zuidplas en de provincie Zuid-Holland. De afdeling Bouw- en woningtoezicht bestaat uit drie teams (team Juridische Zaken, team Toezicht en Handhaving en team Vergunningverlening).

5.1 Wat willen we bereiken?

De ODMH draagt bij aan een **veilige, duurzame en gezonde** leefomgeving. De afdeling BWT van de ODMH ziet namens de opdrachtgevers toe op de veilige bouw en het toegestane gebruik van gronden en bouwwerken. Wij doen dat door vergunningverlening, toezicht, handhaving en advisering op het gebied van bouwregelgeving en ruimtelijke ordening.

De ODMH voert voor vier gemeenten de taken op het gebied van bouw- en woningtoezicht uit. Door de overdracht van de BWT-taken van gemeenten aan de ODMH wordt een betere dienstverlening aan ondernemers en inwoners mogelijk. De bundeling van kennis en taken leidt bovendien tot meer specialisme en minder kwetsbaarheid in de dienstverlening. De kwaliteit verbetert ook door een meer eenduidige wijze van vergunningverlening, toezicht en handhaving in de regio.

5.2 Wat gaan we daar voor doen?

De programmabegroting van de ODMH is gebaseerd op een inschatting van het aantal uur dat wij zullen leveren aan de opdrachtgevers. Deze inschatting maken we door het te verwachten aantal producten per opdrachtgever (gemeente/provincie) te vermenigvuldigen met het kental.

Voor producten die vanwege hun aard of omvang niet geschikt zijn om op grond van een kental af te rekenen, zoals het voeren van vooroverleg op grond van conceptaanvraag en het afhandelen van principeverzoeken tot vaststelling van de vergunbaarheid, maken we een inschatting van het benodigde aantal uur per jaar. Na afronding van het product volgt een nacalculatie op het daadwerkelijk gemaakte aantal uren. Dit geldt ook voor het product 'Minnelijk traject bij handhavingszaken en bezwaarprocedures inclusief mediation'.

Ook kunnen we op offertebasis aparte afspraken maken met de opdrachtgever (maatwerk). Deze maatwerkproducten rekenen we na afronding af op basis van de daadwerkelijk gemaakte uren. De algemene taken bundelen we in een regionaal budget en verdelen we op basis van de verdeelsleutel inwoneraantal. De regionale uren bestaan uit het organisatorisch inrichten en operationeel hebben van een klantencontactcentrum voor de gemeenten (frontoffice), het delen van gebiedskennis of datamanagement en het up-to-date houden van modellen.

Omgevingsvergunningverlening

Voor de vier gemeenten die hun BWT-taken hebben overgedragen aan de ODMH handelen wij de aanvragen en het toezicht op de vergunning ingevolge de Omgevingswet af. Een omgevingsvergunning kan op meerdere activiteiten betrekking hebben zoals bouwen, slopen, kappen, reclame, aanleg, inritten en brandveilig gebruik.

Leges

De inning van de leges is en blijft een verantwoordelijkheid van de betreffende gemeente. Wel levert de ODMH de benodigde informatie voor de legesinning, zoals NAW-gegevens, de opgegeven

bouwkosten en de hoogte van de op te leggen legesaanslag. Ook kan de ODMH, als daar behoefte aan is, adviseren bij bezwaarprocedures.

Toezicht en handhaving

Toezicht

Op grond van beleidsplannen en uitvoeringsplannen (Nota VTH) wordt, aan de hand van de gemeentelijke criteria, bepaald welk toezichtniveau noodzakelijk is per verleende omgevingsvergunning of activiteit. Vervolgens voeren we op basis van het vastgestelde toezichtniveau één of meerdere controles uit en stellen we een rapportage op van deze controles.

Handhaving

Naast toezicht voert de ODMH ook de handhaving uit. Handhaving is er op gericht illegale situaties te beëindigen. Het omvat onder meer het versturen van een voorwaarschuwing of een voornemen tot het opleggen van een last onder dwangsom of bestuursdwang, en het stilleggen van werkzaamheden. De ODMH beschikt hiervoor over handhavingsjuristen, Boa's (bijzondere opsporingsambtenaren), inspecteurs en toezichthouders.

Juridische aspecten en diverse

Naast het behandelen van de aanvragen voor omgevingsvergunningen en uitvoeren van het toezicht en handhaving, voert de ODMH ook andere Omgevingswet-gerelateerde werkzaamheden uit die samenhangen met BWT-activiteiten. Het gaat onder meer om:

- informatieverstrekking over procedures en criteria;
- bouwplantoetsing inclusief het geven van juridisch advies bij omgevingsplanwijzigingen;
- advies over het restaureren of verbouwen van monumenten;
- (coördinatie van) de toetsing van constructieberekeningen en –tekeningen;
- het opstellen van rapportages en brieven ten aanzien van de constateringen bij toezichtbezoeken;
- het opsporen van illegale Omgevingswet-gerelateerde activiteiten en het rapporteren hier over;
- advisering t.a.v. asbesthandhaving, het beoordelen van asbestinventarisatierapporten en het begeleiden van asbestonderzoeken;
- bezwaar- en beroepschriften en overige juridische procedures die verband houden met de BWT-taken (het opstellen van verweerschriften, om de vertegenwoordiging tijdens hoorzittingen in bezwaar- en beroepzaken en om het opstellen van besluiten op bezwaar);
- afhandeling van verzoeken om planschade voor de gemeente Gouda
- Afhandeling van Woo-verzoeken.

Ook beschikt de ODMH over een wachtdienst die bouwgerelateerde voorvallen afhandelt. In het kader van de rampenbestrijding bemensen we onder meer de teams Bouwbeheer en Milieubeheer. Samen met een aantal gemeenten voert de ODMH een pilot uit toezicht op goed verhuurderschap.

Waar nodig voeren onze medewerkers het overleg met betrokken partijen zoals gemeenten, welstands- en monumentencommissies, de regionale brandweer en de waterschappen ten behoeve van bovenstaande werkzaamheden en taken.

De niet-Omgevingswet gerelateerde zaken in bezwaar- en beroepsprocedures, alsmede juridische advies voor de niet Omgevingswet-taken blijven bij de gemeenten (met uitzondering van de afhandeling van verzoeken om planschade voor de gemeente Gouda).

5.3 Wat gaat het kosten?

Het begrotingstotaal van het programma bouw- en woningtoezicht bedraagt € 7.090.937. De complete begroting voor het jaar 2026 ziet er als volgt uit:

Programmabegroting 2026 BWT			
Baten		Lasten	
Contractuele bijdragen	-8.547.952	Personeelskosten	6.856.079
Overige bijdragen	-30.000	Apparaatskosten	189.423
Projectbaten	-30.107	Directe productkosten	15.328
Onttrekking reserves	-130.172	Projectlasten	30.107
		Financieringslasten	-
		Dotatie reserves	-
Totaal baten	-8.738.231	Totaal lasten	7.090.937
Saldo van baten en lasten			-1.647.296

Voor de gemeentelijke en provinciale bijdragen voor het programma BWT wordt verwezen naar bijlagen 1 en 2.

6 Overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien

6.1 Overhead

Het BBV schrijft voor dat de overhead apart gepresenteerd wordt. De inhoudelijke programma's milieu en bouw- en woningtoezicht bevatten geen kosten en opbrengsten van overhead meer.

In het vernieuwde BBV wordt overhead gedefinieerd als 'Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces'.

Overhead bestaat in elk geval uit:

1. Leidinggevenden primair proces (hiërarchisch). Projectleiding valt hier buiten. Het betreft alle hiërarchische leidinggevenden in het primair proces. Zij hebben een personele verantwoordelijkheid waaronder het voeren van functioneringsgesprekken. Niet: projectleiding en coördinatoren.
2. Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie. Het betreft functies als controllers, financieel adviseurs en specialisten, planning & control, financiële verantwoording, administratieve organisatie, risicomanagement, (EDP) auditing, interne kwaliteitszorg, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
3. Human Resource (HR). Het betreft salarisadministratie, HRM-advies, organisatie- en formatieadvies, OR-ondersteuning, mobiliteitscentrum, coaching, leren en ontwikkelen, bedrijfsmaatschappelijk werk, ARBO, recruitment, arbeidsvoorwaarden, HR-control. Het is exclusief opleidingen, welke door HR gegeven worden en gericht zijn op de directe uitvoeringspraktijk.
4. Inkoop (inclusief aanbesteding en contractmanagement).
5. Interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie (KCC). Het gaat om zowel interne als externe communicatie. Niet: projectcommunicatie en medewerkers die bij een projectbureau werken.
6. Juridische zaken. Het betreft juridische medewerkers die op de bedrijfsvoering afdeling werken of belast zijn met een bedrijfsvoeringstaak op een afdeling. Niet: afhandeling van bezwaar- en beroepschriften. Niet: juristen die primaire taken verrichten (bijvoorbeeld vergunningverlening).
7. Bestuurszaken en bestuursondersteuning. Het betreft bestuursadviseurs en bestuursondersteuner, zijnde de ambtelijke ondersteuning en beleidsadvisering van de burgemeester en het college van burgemeester en wethouders. Niet: raadsgriffie (behoort tot facilitering bestuursorganen, taakveld 0.1).
8. Informatievoorziening en automatisering (ICT). Het betreft medewerkers informatisering en automatisering, systeem-en netwerkbeheer, werkplekondersteuning, helpdesk, ontwikkeling ICT projectmanagement, technisch applicatiebeheer en functioneel applicatiebeheer dat door bedrijfsvoering medewerkers wordt gedaan (het is exclusief functioneel beheer ten behoeve van primaire proces systemen).
9. Facilitaire zaken en Huisvesting. Het is inclusief receptie, beveiliging en catering en gebouwenbeheerders.
10. DIV. Het betreft medewerkers die kaders stellen en richtlijnen ontwikkelen, zich bezighouden met expertise-ontwikkeling, adviseren bij procesinrichting en –aansluitingen op e-depot, DMS inrichten en beheren, zich bezighouden met postregistratie en e-depot, archiefonderzoeken en coördineren (niet zijnde leidinggevende), fysieke en digitale documenten verwerken, vernietigen en overbrengen en fysiek en digitaal archief opbouwen en beheren.

11. Managementondersteuning primair proces. Het betreft secretariaten, office management en management assistentie in het primair proces.

Bovenstaande indeling kan teruggebracht worden tot de volgende uitgangspunten als men naar de gehele organisatie kijkt.

- Directe kosten zoveel mogelijk direct toerekenen aan de betreffende taakvelden.
- Ondersteunende taken zijn niet direct dienstbaar aan de externe klant of het externe product en behoren derhalve tot de overhead. Wanneer deze ondersteunende taken worden uitbesteed, behoren de uitbestedingskosten bedrijfsvoering tot de overhead (bijvoorbeeld uitbesteding salarisadministratie).
- Sturende taken vervuld door hiërarchisch leidinggevenden behoren tot de overhead. De bijbehorende loonkosten behoren ondeelbaar tot de overhead.
- De positionering van een functie binnen de organisatie heeft geen invloed op de beoordeling of er sprake is van overhead.

Specifiek voor de ODMH kunnen de volgende conclusies getrokken worden:

- De afdeling Bedrijfsvoering wordt toegerekend aan de overhead met uitzondering van het cluster Functioneel en Gegevensbeheer, welke de systemen van het primair proces in beheer heeft.
- De huisvestingslasten zijn overhead met uitzondering van de kosten die gemaakt worden voor de Zwanebloem.
- Alle loonkosten van MT-leden en teamleiders van de afdelingen milieu en BWT behoren tot de overhead.
- Alle loonkosten van de bedrijfskundige en communicatiemedewerkers behoren tot de overhead.
- De juristen op het gebied van milieu en BWT behoren tot het primair proces. Juristen op het gebied van bedrijfsvoering en bestuursondersteuning behoren tot de overhead.
- Beleidsadvisering op het gebied van milieu en BWT behoort tot het primair proces.

6.2 Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 is de Wet Modernisering Vennootschapsbelastingplicht Overheidsondernemingen in werking getreden. Ondersteund door een fiscalist van Deloitte heeft de ODMH onderzocht welke gevolgen deze wet heeft voor de dienst. Geconcludeerd is dat de ODMH aangemerkt wordt als ondernemer in de zin van de wet voor een beperkt aantal van haar aanvullende taken. Niet voor de primaire taken voor milieu en BWT. Omdat op deze aanvullende taken geen winst behaald wordt, is de ODMH volledig vrijgesteld van aangifte én van de administratieve rompslomp die daarbij komt kijken. Om ook in de toekomst gevrijwaard te blijven van aangifte, moet de ODMH deze en eventuele nieuwe taken blijven monitoren.

6.3 Onvoorzien

De ODMH heeft net als voorgaande jaren geen post onvoorzien opgenomen in haar begroting.

6.4 Wat gaat het kosten?

Het begrotingstotaal van de overhead bedraagt € 8.399.350. De complete begroting voor het jaar 2026 ziet er als volgt uit:

Programmabegroting 2026 Overhead			
Baten		Lasten	
Contractuele bijdragen	-	Personeelskosten	5.553.611
Overige bijdragen	-498.758	Apparaatskosten	2.779.142
Financieringsbaten	-200.000	Directe productkosten	-
Onttrekking reserves	-46.543	Projectlasten	-
		Financieringslasten	66.596
		Dotatie reserves	-
Totaal baten	-745.301	Totaal lasten	8.399.350
Saldo van baten en lasten			7.654.049

7 Paragrafen

Artikel 26 van het BBV schrijft de volgende paragrafen voor.

7.1 Lokale heffingen

De paragraaf betreffende de lokale heffingen is voor het ODMH niet van toepassing.

7.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De paragraaf weerstandsvermogen dient te omvatten:

- a. Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover het ODMH beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
- b. Een inventarisatie van de risico's, waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Hierbij dient bijvoorbeeld te worden gedacht aan risico's in het kader van organisatieontwikkelingen, rechtmatigheid, garantieverplichtingen, voldoen aan formele voorschriften met betrekking tot de uitvoering van regelingen door het ODMH;
- c. Het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's en de realisatie daarvan.

Weerstandsvermogen

Bij het weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin de ODMH in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd moet worden. Een buffer is daarom wenselijk. Bij het weerstandsvermogen gaat het dus om de robuustheid van de begroting.

In de regeling voor de ODMH is bepaald dat de kosten, die niet uit andere inkomsten kunnen worden gedekt, ten laste van de deelnemende organisaties komen. Dat impliceert dat de financiële gevolgen van risico's, die niet binnen de begroting van de ODMH kunnen worden opgevangen, uiteindelijk ten laste van de deelnemende organisaties zullen worden gebracht. Deze bepaling zou tot de opvatting kunnen leiden, dat het voor de ODMH niet nodig is om over weerstandscapaciteit te beschikken.

Daartegen staan de volgende argumenten:

- De ODMH is zelfstandig rechtspersoon met eigen bevoegdheden en verantwoordelijkheden.
- Het is onwerkbaar voor de ODMH (en voor de provincie en gemeenten) als de ODMH zich voor iedere tegenvaller tot hen moet wenden, met het verzoek om een (incidentele of structurele) verhoging van de bijdrage.

Weerstandscapaciteit

Wanneer een risico zich voordoet, welke niet kan worden opgevangen in de reguliere exploitatie, zal in eerste instantie een beroep gedaan worden op de weerstandscapaciteit.

Tot de aanwezige weerstandscapaciteit kunnen worden gerekend (in volgorde van aanspreken bij het voordoen van een risico):

1. Algemene reserve
2. Verhoging jaarlijkse bijdrage
3. Verzilveren eventuele stille reserves

De hoogte van de weerstandscapaciteit op basis van de geprognoseerde standen is als volgt:

Algemene reserve: € 1.400.653 (geprognoseerde stand per begin 2026)

De omvang van het weerstandsvermogen van de ODMH is gerelateerd aan de risico's die de organisatie loopt. Deze risico's zijn in 2024 geactualiseerd en ook financieel vertaald. Om aan te sluiten bij algemeen aanvaarde grondslagen is hierbij gebruik gemaakt van NARIS, de methodiek van het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement (NAR). De uitkomsten van de initiële risicoanalyse volgens deze methode zijn meegenomen in de Nota Weerstandsvermogen & Risicomanagement 2018.

De uitgevoerde risico-inventarisatie inclusief kwantificering is een logische basis voor het bepalen van het gewenste weerstandsvermogen. Bij de actualisatie van 2024 is vooral gekeken naar de invloed van de Omgevingswet op onze werkzaamheden. Deze nieuwe wetgeving zorgt voor een gewijzigde processen en producten. Ondanks de goede voorbereiding kleven daaraan risico's, vooral ten aanzien van de tijdsbesteding.

De arbeidsmarkt is nog steeds moeizaam en zorgt daarmee ook voor een risicoverhogend effect. Dit effect wordt door ons bestreden door het inzetten van goed scorende wervingsacties, al dan niet optrekkend met de andere omgevingsdiensten in Zuid-Holland.

In de loop van 2025 zal een uitgebreide actualisatie van de risico-inventarisatie plaatsvinden. Hiermee stappen we over op NARIS Next, een verbeterde versie van de gebruikte software en gaan we de risico's opnieuw bekijken, waarbij veel aandacht geschonken zal worden aan de gevolgen en de risico's van de gemeentelijke bezuinigingsopdracht, die ook zijn weerslag heeft op de gemeenschappelijke regelingen.

De in NARIS uitgevoerde risicosimulatie op basis van de inventarisatie in 2024 levert de volgende tabel met de bij de zekerheidspercentages behorende bedragen voor het benodigde weerstandsvermogen op:

Zekerheidspercentage	Bedrag
10%	€ 404.910
25%	€ 598.452
50%	€ 874.109
75%	€ 1.232.735
80%	€ 1.336.382
90%	€ 1.625.571
95%	€ 1.887.293
99%	€ 2.465.820

Uitgaande van het door het NAR geadviseerde zekerheidspercentage van 90% voor het totaal aan risico's wordt het gewenste weerstandvermogen (streefhoogte van de algemene reserve) op basis van deze risico-inventarisatie bepaald op € 1.625.571.

Conform de wens van het algemeen bestuur om het weerstandsvermogen van de ODMH te compartimenteren in een BWT- en een milieudeel, wordt het weerstandsvermogen in 2 delen gesplitst. Voor deze splitsing wordt de verhouding in risico's tussen BWT en milieu als verdeelsleutel gehanteerd: 13% voor BWT en 31% voor milieu. Ook de overheadrisico's van in totaal 56% worden in die verhouding verdeeld. Het gewenste gecompartmenteerde weerstandvermogen ziet er dan als volgt uit:

Gewenst weerstandvermogen:	
Aandeel BWT	€ 480.282
Aandeel milieu	€ 1.145.289
Totaal	€ 1.625.571

Het streefsaldo van het weerstandvermogen bedraagt dus € 1.625.571. De aanwezige weerstandscapaciteit bedraagt op 1 januari 2026 naar verwachting € 1.400.653. Geconcludeerd kan worden dat de berekende aanwezige weerstandscapaciteit in 2026 naar verwachting 86,1% van het gewenste weerstandvermogen bedraagt.

Ondanks het gecompartmenteerde weerstandvermogen behoudt de ODMH één algemene reserve. Deze wordt dus niet feitelijk gesplitst, maar slechts gelabeld conform de risico-inventarisatie.

Kengetallen

Op grond van een ministeriële regeling moeten de volgende financiële kengetallen weergegeven worden.

Kengetallen:	Verloop van de kengetallen		
	Verslag 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
netto schuldquote	5,9%	9,0%	6,4%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	5,9%	9,0%	6,4%
solvabiliteitsratio	20,8%	16,8%	22,2%
structurele exploitatieruimte	1,6%	0,0%	-1,2%
grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Kengetallen:	Verloop van de kengetallen		
	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
netto schuldquote	5,4%	4,3%	3,5%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	5,4%	4,3%	3,5%
solvabiliteitsratio	18,8%	18,5%	18,2%
structurele exploitatieruimte	-1,2%	0,0%	0,0%
grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de medeoverheid ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Normaliter ligt de netto schuldquote tussen 0% en 90%. Pas bij 100% wordt de kritische norm bereikt. De ODMH voldoet dus ruim aan de norm. Het corrigeren voor alle verstrekte leningen wijzigt de netto schuldquote niet. De ODMH verstrekt immers geen leningen.

Solvabiliteit gaat over de vraag of een organisatie in staat is om aan alle financiële verplichtingen te voldoen. De VNG hanteert als richtlijn een minimum omvang van 20% als norm. De solvabiliteit van de ODMH fluctueert rond die norm.

De structurele exploitatieruimte is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een organisatie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Uit de resultaten blijkt dat de structurele baten en lasten van de ODMH gelijk zijn, hetgeen een financieel gezonde situatie weergeeft.

De kengetallen voor de grondexploitatie en de belastingcapaciteit zijn niet van toepassing op de ODMH.

7.3 Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf dient inzicht te worden gegeven in de realisatie van het beleid ten aanzien van het onderhoud van kapitaalgoederen en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties ten opzichte van de begroting. Het gaat hierbij tevens om het verlangde onderhoudsniveau, de (lange termijn) onderhoudsplanning voor alle belangrijke activa en het voorzieningenbeleid ter zake.

Sinds begin 2015 is het Midden-Hollandhuis eigendom van de ODMH. Voor het meerjaren onderhoud is een voorziening beschikbaar, die gebaseerd is op het meerjaren onderhoudsplan. In het begin van 2025 het meerjaren onderhoudsplan van het Midden-Hollandhuis geactualiseerd. Op basis van dit geactualiseerde onderhoudsplan is met ingang van 2024 de dotatie aan de voorziening voor het onderhoud naar beneden bijgesteld met circa € 68.000. Dit voordeel kan ingezet worden voor de dekking van de afschrijvingslasten, die voortvloeien uit de investeringen, die de ODMH de komende jaren moet gaan plegen voor de verduurzaming van het Midden-Hollandhuis. Hiervoor zijn twee scenario's opgesteld. Het bestuur zal naar verwachting medio 2025 besluiten welk scenario gevolgd gaat worden. Afhankelijk van de scenariokeuze, de subsidiemogelijkheden en de besparingen die de verduurzaming zal opleveren, kan bepaald worden of deze dekking voldoende is.

7.4 Financiering

In deze paragraaf dient de realisatie van de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille te worden opgenomen. In de vergadering van het algemeen bestuur van de ODMH van 14 maart 2019 is het actuele Treasurystatuut vastgesteld. In dit statuut wordt de beleidsmatige infrastructuur van de treasuryfunctie vastgelegd in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten. Het statuut maakt een objectieve en transparante verantwoording vooraf en achteraf mogelijk.

Jaarlijks wordt zowel in de begroting als in de jaarrekening een treasuryparagraaf opgenomen. In deze paragraaf worden de specifieke beleidsvoornemens respectievelijk de uitvoering van het beleid op het gebied van de treasury vastgelegd.

In het kort wordt de huidige situatie weergegeven met betrekking tot een aantal aandachtspunten:

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft aan in welke mate in de financiering van investeringen mag worden voorzien in de vorm van kortlopende middelen. Volgens de wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) bedraagt de kasgeldlimiet 8,2% van het totaal van de (primitieve) begroting van ruim € 26,0 miljoen, ofwel ruim € 2,1 miljoen.

De confrontatie van de kasgeldlimiet aan de netto vlottende schuld vindt per kwartaal plaats.

Geldstromenbeheer

De kosten van het geldstromenbeheer hebben wij beperkt door gebruik te maken van het "pakket geïntegreerde dienstverlening" van de Bank voor Nederlandse Gemeenten (BNG). Het betalingsverkeer is zoveel mogelijk uitgevoerd door de BNG. Vanaf december 2013 heeft de overheid het schatkistbankieren voor o.a. de gemeenschappelijke regelingen verplicht gesteld. De ODMH bezit geen aandelen en financiële derivaten.

Renterisicobeheer

Bij het aantrekken van langlopende financiering stelt de wet Fido een norm waaraan het renterisico van de langlopende opgenomen leningen als geheel moet voldoen. Deze norm wordt aangeduid als de renterisiconorm en bedraagt 20% van het begrotingstotaal. De aflossingen en renteherzieningen van de bestaande leningenportefeuille mogen jaarlijks deze norm niet overschrijden. De renterisiconorm bedraagt 20% van het begrotingstotaal van € 28,0 miljoen ofwel € 5,6 miljoen.

De toetsing van het renterisico aan de norm laat zien dat de ODMH binnen de norm blijft. De berekening van deze toetsing is als volgt:

Renterisico's

Renteherzieningen 2026	-
Aflossingen 2026	67
Renterisico 2026	67

Berekening renterisiconorm

Begrotingstotaal 2026	27.983
Percentage conform regeling	20%
Renterisiconorm 2026	5.597

Toetsing renterisico aan norm

Renterisico	67
Renterisiconorm	5.597
Onderschrijding	5.530

Bedragen x € 1.000,-

Financiering

Tegelijk met het pand heeft de ODMH de bijbehorende geldlening van het ISMH overgenomen. Op 1 januari 2026 bedraagt deze geldlening € 2.111.176. De lening is annuïtair en het rentepercentage bedraagt sinds 1 juli 2024 3,34% met een rentevastperiode van 10 jaar. De geldlening eindigt na die 10 jaar op 30 juni 2033.

Omdat de ODMH de jaarprogramma's elk kwartaal vooruit in rekening brengt, is verdere financiering van de exploitatielasten niet noodzakelijk.

Renteschema

Het vernieuwde BBV stimuleert een eenduidige handelwijze met betrekking tot rente (harmonisering) en het eenduidig inzichtelijk maken van de wijze waarop de overheden met rente zijn omgegaan (transparantie). Daarbij is het uitgangspunt dat zoveel mogelijk wordt uitgegaan van de (verwachte) werkelijke rentelasten.

Renteschema	Bedrag
Externe lasten over de korte en lange financiering	66.596
Externe baten	-200.000
Saldo rentelasten en rentebaten	-133.404
Aan projectfinanciering toe te rekenen rente	0
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	0
Rente over eigen vermogen	0
Rente over voorzieningen	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	0
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	0
Renteresultaat op het taakveld Treasury	-133.404

De ODMH betaalt alleen rente over haar geldlening voor het pand en rekent deze toe aan het taakveld 0.5 Treasury. Het renteresultaat is nihil. In onderstaand schema is de toerekening aan het pand omschreven als projectfinanciering.

7.5 Bedrijfsvoering

De afdeling Bedrijfsvoering levert diensten aan de overige afdelingen van de ODMH. Ook worden diensten aan HECHT (GGD), Regio Midden-Holland en het Streekarchief geleverd. Dit gebeurt op basis van dienstverleningsovereenkomsten met genoemde organisaties.

De afdeling Bedrijfsvoering ondersteunt de uitvoering van het programma. Het welslagen van het programma is mede afhankelijk van de doelmatigheid, transparantie en kwaliteit van de bedrijfsvoering. De externe dienstverlening is gebaat bij een goede interne bedrijfsvoering. De paragraaf bedrijfsvoering dient inzicht te geven in de stand van zaken en de realisatie van de beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Hierbij gaat het om de volgende onderwerpen:

Human Resource (HR):

Tot de reguliere taken van HR behoren onder andere het HR-beleid, werving en selectie, advisering en de personeels- en salarisadministratie. De ODMH streeft ernaar een inclusieve overheidsorganisatie te zijn, waar vacatures zijn voor hoog- en minder hoogopgeleiden maar ook voor participatiebanen. Wij voeren een actief stagebeleid en ondernemen gezamenlijke acties met andere omgevingsdiensten in de regio, met name op het terrein van arbeidsmarktcommunicatie. Dit om de krapte op de arbeidsmarkt het hoofd te bieden. Daarom zetten wij in op competenties van onze (nieuwe) medewerkers, geven ruimte aan ontwikkeling en groei.

Externe inhuur

In de vergadering van het algemeen bestuur van 13 maart 2025 is besloten dat de ODMH 4% bezuinigt vanaf 2026. De ODMH ziet mogelijkheden om die bezuinigingsopdracht voor ongeveer 2,5% in te vullen door de flexibele schil te verkleinen. Voor functies die nu ingevuld worden door inhuur zullen vaste medewerkers gezocht worden. In de huidige, krappe arbeidsmarkt zal dat een uitdaging worden, die we graag aangaan. Een kleinere flexibele schil blijft nodig om schommelingen in de personele behoefte op te kunnen opvangen met zo min mogelijk gevolgen voor ons personeel in vaste dienst. Schommelingen worden veroorzaakt door onder andere de conjunctuur en veranderingen in wetgeving zoals de Omgevingswet, Wet kwaliteitsborging voor het bouwen en de overdracht van provinciale bodemtaken naar gemeenten onder de Omgevingswet.

Financieel beheer en Administratieve organisatie:

Bij de vaststelling van de Financiële Verordening artikel 216 van de Provinciewet en Controle verordening artikel 217 van de Provinciewet is bepaald wanneer afzonderlijke nota's moeten worden geactualiseerd:

- reserves en voorzieningen	iedere 4 jaar;
- tarieven	op verzoek van algemeen bestuur;
- weerstandsvermogen en risicomanagement	iedere 4 jaar;

Facilitaire zaken:

Tot de facilitaire taken behoren inkoop, receptie- en reproductie werkzaamheden. Ook zorgt dit cluster voor het beheer van het pand aan de Thorbeckelaan 5, het Midden-Hollandhuis.

Duurzaam inkopen

De ODMH streeft naar duurzame keuzes. Naast kwaliteit en doelmatigheid, is duurzaamheid een belangrijk uitgangspunt in ons inkoopproces. Op dit moment speelt onder andere de verduurzaming van ons kantoorpand.

Informatisering en automatisering

De in gebruik zijnde data bij de ODMH is in meerdere opzichten waardevol. In eerste plaats uiteraard aangaande de eigen dienstverlening. Er zijn echter ook externe partijen die interesse tonen in deze gegevens. Zolang dit een bij ons bekende partij is, is dit uiteraard conform onze richtlijnen en verloopt dit dataverkeer legitiem en gecontroleerd. Helaas zijn er ook partijen die op illegale wijze zich toegang proberen te verschaffen tot de infrastructuur bij de ODMH. Onze dienst beschikt echter over een geavanceerde firewall. Al het verkeer wordt hierop gemonitord. Dat gebeurt actief (directe controle van de systemen en logs) alsmede passief (controle van geautomatiseerde processen).

De aandacht van ongewenste partijen is volop aanwezig, dit wordt duidelijk uit die controles. Slechts een klein percentage van de aanlogpogingen is legitiem, het overgrote deel is ongewenst. De zwakste schakel is een interessant doelwit voor deze illegale entiteiten. Deze schakel vormt de mens en in deze context meer precies: de medewerker bij de ODMH. Uiteraard wordt hier vanuit ICT op geacteerd: inloggen middels password en een separate uitvraag op de mobiele telefoon van de werknemer vormt de eerste beperking, de zogenaamde MFA (multi-factor authenticatie). Ook wordt er op verschillende manieren gewerkt aan de bewustwording bij de medewerker, onder andere door middel van trainingen.

Een betrouwbare back-up van essentieel belang. De ODMH heeft daarom de reguliere dagelijkse back-ups op de hoofdlocatie. Deze worden direct gerepliceerd naar een CoLocatie in een datacenter. Ook wordt er een extra back-up in de cloud gecreëerd en eveneens op een fysieke gegevensdrager. Deze laatste wordt wekelijks naar een externe kluis gebracht.

De hier bovenstaande maatregelen zijn een aantal belangrijke maatregelen met als doel de integriteit van de data bij de ODMH te bewaken en daardoor te kunnen garanderen.

Digitalisering

De ODMH zit zich continu in om zijn informatievoorziening goed te laten aansluiten bij de informatiebehoefte van zijn medewerkers, ketenpartners en burgers/bedrijven. In 2026 gaan we verder met het ontwikkelen van slimme informatieproducten, waarmee we ons werk beter en sneller kunnen uitvoeren. Nieuwe regelgeving als de Wet open overheid (Woo) en de Wet modernisering

elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv), vergt extra inzet tijdens de implementatie, maar biedt ook kansen om verdere stappen te zetten naar een open overheid en betere dienstverlening.

Informatieveiligheid

De ODMH hecht grote waarde aan informatiebeveiliging. De ODMH volgt de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Hieraan verbonden maatregelen zoals back-up, multi-factor-authenticatie, storage zijn doorgevoerd. De ODMH heeft een CISO (Chief Information Security Officer) aangesteld om informatiebeveiliging verder te optimaliseren en borgen.

Op het gebied van persoonsgegevens heeft de ODMH een Functionaris Gegevensbescherming (FG) aangesteld. Die ziet toe op de naleving van de in de AVG en Wpg vastgelegde bepalingen en adviseert daarover.

Het belang van de CISO wordt uiteraard ook door andere omgevingsdiensten onderschreven. Het aantrekken van een volledige fte is slechts voor een enkele omgevingsdienst haalbaar. Daarom gaan de 5 Zuid-Hollandse omgevingsdiensten op dit gebied een samenwerking aan. Een gezamenlijk team van CISO's en AVG-functionarissen, zoals een Functionaris gegevensbescherming en privacyofficers gaat de vijf omgevingsdiensten bedienen. Een groot voordeel is dat de werkzaamheden van de omgevingsdiensten vele overeenkomsten vertonen. Procedures kunnen hierdoor eenvoudiger eenmaal worden ontwikkeld en bij meerdere omgevingsdiensten worden ingezet. Dit traject zal medio 2025 moeten zijn geïmplementeerd.

7.5.1 Rechtmatigheid

Met ingang van verslagjaar 2023 legt het dagelijks bestuur zelfstandig verantwoording af in de jaarrekening over de naleving van de financiële rechtmatigheid.

De rechtmatigheidsverantwoording heeft betrekking op drie criteria: begrotingscriterium, voorwaarden criterium en het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium.

In navolging van het controleprotocol worden verbijzonderde interne controles (VIC) uitgevoerd, waarbij we in nauwe samenspraak met de accountant de omvang van de steekproeven en de uit te voeren controles bepaald hebben. Hoe we controleren, leggen we jaarlijks vast in het intern controleplan. Met onze interne controles hanteren we de goedkeurings- en rapporteringstoleranties, zoals vastgelegd in het Controleprotocol. Voor 2024 golden de volgende percentages.

Rapporteringstolerantie	Verantwoordingsgrens
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	1%
Onduidelijkheden in de controle (% lasten)	1%

Op basis van de programmabegroting zal de verantwoordingsgrens in 2026 circa € 280.000 bedragen. De werkelijke verantwoordingsgrens wordt bepaald door de gerealiseerde lasten in 2026.

Begrotingscriterium

De begrotingsrechtmatigheid heeft betrekking op het financiële handelen binnen het kader van de geautoriseerde begroting. Dit wordt formeel als volgt omschreven: "Financiële beheershandelingen die ten grondslag liggen aan de baten en lasten (exploitatie), alsmede de balansposten (investeringen), dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium).

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving, zowel intern als extern.

Misbruik en oneigenlijk gebruik criterium

Het derde criterium betreft misbruik en oneigenlijk gebruik. De ODMH heeft geen specifiek M&O-beleid. Gelet op de aard van de primaire taken die ODMH uitvoert en de financiële processen die daaraan ten grondslag liggen, achten wij een M&O-beleid niet relevant. Immers, de ODMH verstrekt geen subsidies, uitkeringen of andere voorzieningen of emolumenten waar misbruik of oneigenlijk gebruik van kan worden gemaakt. Ook heft de ODMH geen belastingen of leges. Ook andere omgevingsdiensten, die dezelfde producten leveren en processen hebben ingericht, zien geen aanleiding om M&O-beleid te ontwikkelen. Waar het het risico op fraude betreft, verwijzen wij naar het vastgestelde Integriteitsbeleid, en de waarborgen die zijn getroffen in de (financiële) processen om fraude te voorkomen.

Veelal is M&O-beleid geïntegreerd binnen de processen. Qua onderbouwing van de verantwoording op dit gebied kan daarom gebruik worden gemaakt van de procescontroles die worden uitgevoerd om vast te stellen of voldaan is aan het voorwaardencriterium.

7.5.2 Openbaarheid

Op 1 mei 2023 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. Deze wet verplicht bestuursorganen om verschillende categorieën documenten uit eigen beweging openbaar te maken (actieve openbaarmakingsplicht). Deze verplichting treedt voor de verschillende informatiecategorieën gefaseerd in werking. In de jaarlijkse verantwoording moet verslag worden gedaan van de uitvoering van de Woo.

De ODMH heeft in 2024 als volgt invulling gegeven aan de verplichtingen uit de Woo: de ODMH is aangesloten op de Woo-index: [Woo-index Omgevingsdienst Midden-Holland | Overheid.nl](#) en houdt de index actueel. De ODMH maakte in 2024 de volgende informatiecategorieën actief openbaar: bereikbaarheidsgegevens, informatie over de organisatie en werkwijze, de agenda en vergaderstukken van het algemeen bestuur, besluiten van algemene strekking, verordeningen, de besluiten op Woo-verzoeken en sommige beschikkingen.

De ODMH bereidt zich voor op de openbaarmaking van de overige informatiecategorieën.

7.6 Verbonden partijen

De ODMH heeft op dit moment geen verbonden partijen (een privaat- dan wel publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeenschappelijke regeling een bestuurlijk én een financieel belang heeft). De relatie tussen de ODMH en de deelnemende provincie en gemeenten valt niet onder deze noemer.

7.7 Grondbeleid

De verplichte paragraaf Grondbeleid is niet van toepassing voor de ODMH.

8 Vaststelling begroting van baten en lasten 2026 - 2029

Het algemeen bestuur van de omgevingsdienst Midden-Holland,

- gezien het voorstel van het dagelijks bestuur van 3 april 2025,
- gezien de toezending van de ontwerpbegroting aan de raden van de deelnemende gemeenten en aan Provinciale Staten van de Provincie Zuid-Holland, twaalf weken voor de vaststelling in het algemeen bestuur,

BESLUIT:

De gewijzigde programmabegroting van baten en lasten voor de jaren 2026 – 2029 vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van het algemeen bestuur op 26 juni 2025.

De secretaris,

De voorzitter,

... ..

... ..

Bijlagen

Bijlage 1: Bijdragen 2026

Organisatie	Alphen aan den Rijn		Bodegraven Reeuwijk		Gouda		Krimpenerwaard	
	Uren	Bijdrage	Uren	Bijdrage	Uren	Bijdrage	Uren	Bijdrage
Milieu								
Regulier jaarprogramma	33.303,0	3.841.168	14.855,0	1.713.376	17.900,0	2.064.586	21.445,0	2.473.466
Overdracht bodemtaken	147,0	16.955	61,0	7.036	67,0	7.728	114,0	13.149
Bezuiniging 1,5%	n.v.t.	57.872-	n.v.t.	25.806-	n.v.t.	31.085-	n.v.t.	37.299-
Materieel budget								
Korting publicatiekosten								
Totaal milieu	33.450,0	3.800.251	14.916,0	1.694.605	17.967,0	2.041.229	21.559,0	2.449.316
Bouw- en woningtoezicht								
Regulier jaarprogramma			16.254,0	1.874.736	22.024,0	2.540.248		
Slopmelding en -toezicht	2.926,0	337.485					2.823,0	325.605
Bezuiniging 1,5%	n.v.t.	5.062-	n.v.t.	28.121-	n.v.t.	38.104-	n.v.t.	4.884-
BRIKS-advisering		-						
Totaal bouw- en woningtoezicht	2.926,0	332.423	16.254,0	1.846.615	22.024,0	2.502.144	2.823,0	320.721
Totaal	36.376,0	4.132.674	31.170,0	3.541.221	39.991,0	4.543.374	24.382,0	2.770.037

Organisatie	Provincie Zuid-Holland		Waddinxveen		Zuidplas		Totaal	
	Uren	Bijdrage	Uren	Bijdrage	Uren	Bijdrage	Uren	Bijdrage
Milieu								
Regulier jaarprogramma	26.234,0	3.025.830	11.729,5	1.352.881	18.545,5	2.139.038	144.012,0	16.610.344
Overdracht bodemtaken	500,0-	57.670-	38,0	4.383	73,0	8.420	-	-
Bezuiniging 1,5%			n.v.t.	20.359-	n.v.t.	32.212-	-	204.633-
Materieel budget	n.v.t.	54.500						54.500
Korting publicatiekosten	n.v.t.	30.000-						30.000-
Totaal milieu	25.734,0	2.992.660	11.767,5	1.336.904	18.618,5	2.115.246	144.012,0	16.430.211
Bouw- en woningtoezicht								
Regulier jaarprogramma			13.099,5	1.510.896	18.113,0	2.089.153	69.490,5	8.015.034
Slopmelding en -toezicht							5.749,0	663.090
Bezuiniging 1,5%			n.v.t.	22.663-	n.v.t.	31.337-	-	130.172-
BRIKS-advisering	n.v.t.	50.000					-	50.000
Totaal bouw- en woningtoezicht	-	50.000	13.099,5	1.488.233	18.113,0	2.057.816	75.239,5	8.597.952
Totaal	25.734,0	3.042.660	24.867,0	2.825.137	36.731,5	4.173.062	219.251,5	25.028.163

Index 2026: 2,22%

Bezuiniging op tarief 2026: 2,5%

Uurtarief 2026: € 115,34

Toelichting uurtarief

Het uurtarief voor het jaar 2026 is tot stand gekomen door het uurtarief van 2025 te indexeren met 2,22% en deze vervolgens met 2,5% te verlagen als uitvoering van een deel van de bezuinigingsopdracht. Voor verdere uitleg wordt verwezen naar hoofdstuk 2.1 Uitgangspunten.

Toelichting bezuiniging

Conform het besluit in de vergadering van het algemeen bestuur op 13 maart 2025 wordt in 2026 in het kader van het zogenaamde Ravijnjaar een bezuiniging op de gemeentelijke bijdragen toegepast van 4%. Een deel daarvan wordt uitgevoerd door het tarief in 2026 met 2,5% te verlagen. Dit betreft meteen een structurele bezuiniging, omdat die eenmalige verlaging doorwerkt in de tarieven van de latere jaren.

Het andere deel (1,5%) wordt vooralsnog in 2026 en 2027 uitgevoerd door een korting te geven op de bijdragen BWT en milieu. Deze korting wordt gedekt vanuit de bestemmingsreserve Ontwikkelingen. Vooruitlopend op de vaststelling van de jaarrekening 2024 in juni 2026 heeft het algemeen bestuur

besloten het resultaat van die jaarrekening te storten in die bestemmingsreserve Ontwikkelingen en deze gelden te gebruiken als tijdelijk dekkingsmiddel in de periode waarin gezocht gaat worden naar structurele bezuinigingen. De gevonden oplossingen zullen vanaf 2028 voor de structurele invulling van de bezuiniging van 1,5% moeten gaan zorgen.

Toelichting reguliere jaarprogramma's milieu

De jaarprogramma's milieu zijn voor de gemeenten Alphen aan den Rijn, Bodegraven Reeuwijk, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas gebaseerd op de omvang van de jaarprogramma's 2025. Bij Alphen aan den Rijn en Bodegraven Reeuwijk zonder de incidentele uren van 2025. Het jaarprogramma van de gemeente Gouda is gebaseerd op de omvang van het jaarprogramma 2024. Voor het jaarprogramma van de Provincie Zuid-Holland geldt dat de uren afnemen door de verdere overdracht van de bodemtaken naar de gemeenten. Omdat de ODMH één uurtarief hanteert, deelt de Provincie ook mee in bezuiniging als gevolg van het verlagen van het tarief. Omdat de Provincie geen bezuinigingsopgave heeft, wordt de korting van 1,5% niet op de bijdrage toegepast.

Overdracht bodemtaken

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet hebben een aantal veranderingen plaatsgevonden in de verantwoordelijkheden en bevoegdheden die gemeenten op het beleidsterrein bodem en ondergrond hebben. Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn alle gemeenten bevoegd gezag geworden over de bodem. In aanvulling op de overdracht in 2024 en 2025 worden in 2026 nog 500 uur overgedragen van de Provincie naar de gemeenten. Dit betekent voor de provincie een verlaging van het aantal uren en voor de gemeenten een verhoging van het aantal uren. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar hoofdstuk 2.1 Uitgangspunten.

Klimaatadaptatie

In het reguliere jaarprogramma van de gemeente Krimpenerwaard zijn 300 uur opgenomen ten behoeve van klimaatadaptatie. Deze uren zijn incidenteel.

Toelichting reguliere jaarprogramma's BWT

De jaarprogramma's BWT van de gemeenten Bodegraven Reeuwijk, Waddinxveen en Zuidplas zijn gebaseerd op de vastgestelde jaarprogramma's 2025. Het jaarprogramma van Gouda is gebaseerd op de realisatiecijfers van 2024.

Wkb correctie fase 1 verbouw

In 2024 is een bezuiniging doorgevoerd in de programmabegroting van de ODMH voor de invoering van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen met als uitgangspunt dat 'gevolgklasse 1' integraal ingevoerd zou worden per 1 januari 2024. Dit blijkt niet het geval: de Wkb is wel in werking getreden voor nieuwbouw in gevolgklasse 1, maar niet voor verbouw. Omdat de verwachting is dat het onderdeel verbouw ook nog niet in 2026 in werking zal treden, moet de afname voor dat onderdeel gecorrigeerd worden. Die correctie hoeft echter niet meer op de aantallen uren toegepast te worden, omdat die aantallen ofwel op het jaarprogramma 2025 ofwel op de realisatie 2024 gebaseerd zijn. In beide zijn de uren voor het onderdeel verbouw alweer opgenomen.

Basisniveaus BWT

Voor de 4 BWT-gemeenten zijn basisniveaus van toepassing. Deze geven de afgesproken minimale omvang weer van de jaarprogramma's BWT. In 2026 worden die basisniveaus opgehoogd met de

correctie voor het onderdeel Verbouw van fase 1 van de invoering van de Wkb. De basisniveaus zien er in 2026 als volgt uit:

Gemeente	Basisniveau 2025	Correctie 'verbouw'	Basisniveau 2026
Bodegraven Reeuwijk	13.763	192	13.955
Gouda	16.156	258	16.414
Waddinxveen	7.601	87	7.688
Zuidplas	14.468	166	14.634

Toelichting sloopmelding en – toezicht Alphen aan den Rijn en Krimpenerwaard

De gemeenten Alphen aan den Rijn en Krimpenerwaard hebben de taken voor sloopmelding en -toezicht ondergebracht bij de ODMH. Deze taken maken onderdeel uit van de jaarprogramma's milieu, maar de opbrengsten worden in de Programmabegroting toegerekend aan het programma BWT.

Bijlage 2: Provinciale bijdragen 2024 - 2026

Werkplan	2024		2025	2026
	Begroot	Realisatie	Begroot	Begroot
Structurele bijdrage	2.960.399	2.960.399	3.033.804	3.025.830
(uren)	(26.840)	(27.367)	(26.214)	(26.234)
- Afname bodemtaken 2026	-	-	-	57.670-
- Materieel budget	54.500	7.257	54.500	54.500
- E-PRTR	-	-	2.295	-
- Creditering publicatiekosten	30.000-	30.000-	30.000-	30.000-
- Incidentele inzet OZHZ AT-pool	-	-	74.067-	-
Subtotaal	2.984.899	2.937.656	2.986.532	3.050.330
Variabele bijdrage				
- Werkplan Spoed en Nazorg	813.000	633.732	1.678.501	n.t.b.
- Financiële bijdrage BRIKS-advisering gemeenten	50.000	10.204	50.000	50.000
- E-PRTR	2.319	2.319	-	-
- Extra inzet Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS)	25.047	11.030	25.047	n.t.b.
- Grondwaterkwaliteitstaak	170.965	13.319	170.965	85.483
- Veiligheidsonderzoek waterbodems	60.000	40.332	60.000	60.000
- Vervanging zwemwaterborden	50.000	-	50.000	50.000
- Intensivering toezicht	60.000	44.490	60.000	n.t.b.
- Indirecte lozingen	-	-	24.525	n.t.b.
Subtotaal	1.231.331	755.426	2.119.038	245.483
Aanvullende bijdrage (meerjarig)				
- Zwemwaterportaal	60.000	53.771	-	-
Subtotaal	60.000	53.771	-	-
Aanvullende bijdrage (eenjarig)				
- Zwemwaterportaal	-	-	60.000	-
- Projectondersteuning Planstudie N207 zuid	24.818	11.416	-	-
- Netwerk nieuwe energie	16.545	165	-	-
- Aanpak gezonde en veilige circulaire economie	47.871	33.476	50.806	n.t.b.
- Coördinatie dronetoezicht	59.605	43.409	-	-
- Actieplan Circulaire Economie Groene Hart	-	-	28.933	n.t.b.
- Provinciedekkend bijenlandschap	-	-	15.045	n.t.b.
Subtotaal	148.839	88.466	154.784	-
Totale provinciale bijdrage voor het werkplan	4.425.069	3.835.320	5.260.354	3.295.812

Toelichting

Dit overzicht toont de gerealiseerde provinciale bijdragen voor het jaar 2024 en de begrote bijdragen voor de jaren 2024 tot en met 2026.

- De omvang van de bodemtaken neemt in 2026 verder af. Voor de uitleg hieromtrent wordt korthedshalve verwezen naar hoofdstuk 2.1 Uitgangspunten.
- De bijdrage voor E-PRTR is met ingang van 2026 met een omvang van 20 uur meegenomen in de structurele bijdrage.
- De grondwatersaneringstaak zal op termijn onderdeel gaan uitmaken van de structurele bijdrage. De structurele omvang is nog niet bekend. Voor 2026 is deze vooralsnog voor € 85.843 bij de variabele bijdragen opgenomen.

Bijlage 3: Begroting op taakvelden

Taakveld	Omschrijving	Jaarrekening 2024		Begroting 2025		Begroting 2026	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0.1	Bestuur	28	-	24	-	24	-
0.4	Overhead	7.724	-659	8.246	-816	8.309	-499
0.5	Treasury	82	-329	74	-200	67	-200
0.10	Mutaties reserves	11	-66	12	-75	12	-410
0.11	Resultaat van rekening van baten en lasten	880	-	-	-	-	-
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	293	-354	245	-386	293	-352
7.2	Riolering	659	-829	620	-868	659	-827
7.4	Milieubeheer	11.529	-17.142	10.413	-15.908	11.530	-17.087
8.3	Wonen en bouwen	6.582	-8.408	6.355	-7.736	7.091	-8.608
Totaal taakvelden		25.781	-25.781	25.097	-25.097	27.983	-27.983

Taakveld	Omschrijving	Begroting 2027		Begroting 2028		Begroting 2029	
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0.1	Bestuur	24	-	24	-	24	-
0.4	Overhead	8.497	-510	8.596	-521	8.791	-533
0.5	Treasury	59	-200	51	-200	43	-200
0.10	Mutaties reserves	12	-417	12	-75	12	-75
0.11	Resultaat van rekening van baten en lasten	-	-	-	-	-	-
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	299	-360	302	-368	309	-376
7.2	Riolering	673	-845	680	-864	695	-883
7.4	Milieubeheer	11.786	-17.467	11.902	-17.854	12.167	-18.251
8.3	Wonen en bouwen	7.248	-8.799	7.309	-8.994	7.472	-9.194
Totaal taakvelden		28.598	-28.598	28.877	-28.877	29.512	-29.512

Alle bedragen x € 1.000

Bijlage 4: Informatie 2026 voor verbonden partijen

Omschrijving	Totaal	Alphen aan den Rijn	Bodegraven Reeuwijk	Gouda
Belang deelnemer in ODMH	25.028.163	4.132.674	3.541.221	4.543.374
Stemverhouding per AB-lid	126	21	18	23
Eigen vermogen begin jaar	2.828.000	x	x	x
Eigen vermogen ultimo jaar	2.432.000	x	x	x
Vreemd vermogen begin jaar	8.299.000	x	x	x
Vreemd vermogen ultimo jaar	8.510.000	x	x	x
Financieel resultaat	-	x	x	x
Gewenst weerstandsvermogen	1.625.571	x	x	x
Aanwezige weerstandscapaciteit	1.400.653	x	x	x
Aanwezige weerstandscapaciteit in %	86,2%	x	x	x
Netto schuldquote	6,4%	x	x	x
Solvabiliteitsratio	22,2%	x	x	x
Structurele exploitatieruimte	-1,2%	x	x	x

Omschrijving	Krimpenewaard	Provincie Zuid- Holland	Waddinxveen	Zuidplas
Belang deelnemer in ODMH	2.770.037	3.042.660	2.825.137	4.173.062
Stemverhouding per AB-lid	14	15	14	21
Eigen vermogen begin jaar	x	x	x	x
Eigen vermogen ultimo jaar	x	x	x	x
Vreemd vermogen begin jaar	x	x	x	x
Vreemd vermogen ultimo jaar	x	x	x	x
Financieel resultaat	x	x	x	x
Gewenst weerstandsvermogen	x	x	x	x
Aanwezige weerstandscapaciteit	x	x	x	x
Aanwezige weerstandscapaciteit in %	x	x	x	x
Netto schuldquote	x	x	x	x
Solvabiliteitsratio	x	x	x	x
Structurele exploitatieruimte	x	x	x	x

Toelichting stemverhouding:

Voor elke € 100.000 ingebracht (structureel) budget op basis van de laatst vastgestelde begroting ontstaat voor de betreffende deelnemer één stem. Elke deelnemer heeft twee AB-leden.